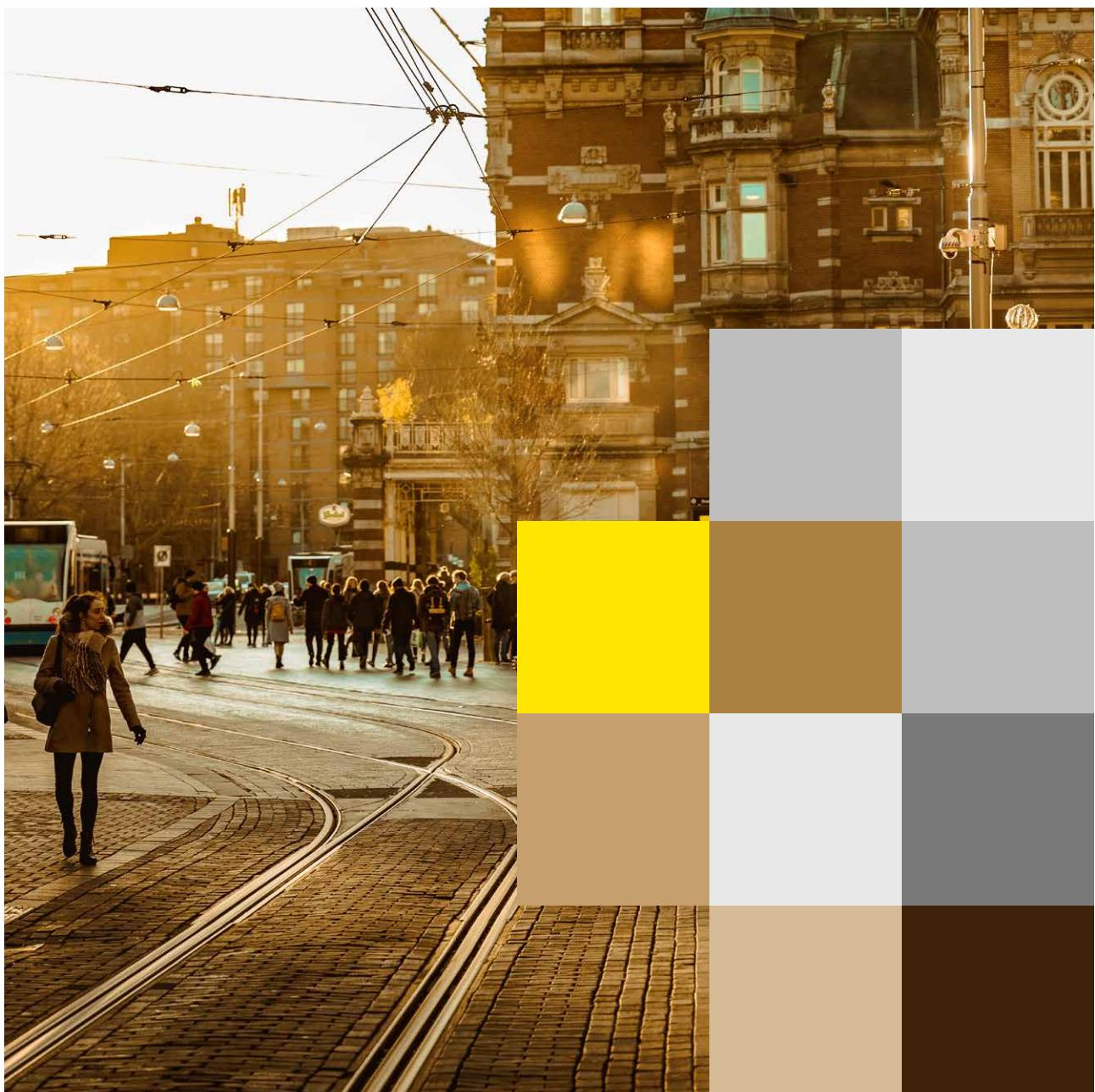

Agenda Digitale Stad

Tussenrapportage 2019 - 2020

Voorwoord

Via deze weg bied ik u de tussenrapportage
Agenda Digitale Stad 2019-2020 aan.

Twee jaar geleden werd de Agenda Digitale Stad gepresenteerd. Om grip te blijven houden op ons bestaan in een digitale stad is een Agenda Digitale Stad opgesteld. Het is halverwege de collegeperiode, tijd om stil te staan en terug te kijken, ook in deze hectische tijden. Sinds de presentatie is de bescherming van digitale rechten van de Amsterdammers, juist in crisistijd, actueler dan ooit; van desinformatie tot weerbaarheid online, en van toegang tot het internet tot de wijsheid om te begrijpen wat het betekent om in deze digitale wereld te bewegen. Door de coronacrisis hebben we kunnen ervaren dat een groot deel van onze tijd in de digitale stad leven; we werken, leren en ontmoeten nu digitaal.

De afgelopen twee jaar hebben wij de kans gehad om met diverse partijen te werken aan onze ambities uit de Agenda Digitale Stad. Zoals met de UvA in het Civic AI lab³¹ om mogelijke discriminatie door algoritmes tegen te gaan. Van het initiatief Open Embassy hebben wij geleerd hoe wij onze digitale dienstverlening zo kunnen ontwerpen dat het voor iedereen toegankelijk en begrijpelijk is. En met partijen zoals de Amsterdam Economic Board²⁵ zoeken wij naar verantwoorde alternatieven voor de huidige dataeconomie.^{10A}

Als Gemeente Amsterdam hebben wij ook een aantal stappen gezet: wij maken transparant welke algoritmes wij inzetten en gaan dat bijhouden via het algoritmeregister. Met GoedID werken wij aan een veilig en betrouwbaar authenticatie middel voor onze digitale dienstverlening dat gelijk dataminimalisatie toepast.

Ik ben dan ook trots op wat wij de afgelopen periode hebben bereikt. De eerste stappen zijn gezet naar een toegankelijk en veilig publiek digitaal domein en de kennis bij de gemeente over data en technologie is versterkt. Er is een kennisinfrastructuur in de stad opgezet rondom thema's als (digitale) inclusie, verantwoorde IT en digitale rechten, en internationaal met de Coalitie van Steden voor Digitale Rechten.

Maar we zijn er nog niet. Wij moeten met elkaar het gesprek blijven voeren over wat voor Digitale Stad wij als Amsterdam willen zijn, en op creatieve wijze laten zien hoe we wél een inclusieve en vrije digitale stad kunnen ontwerpen.

Met vriendelijke groet,

Touria Meliani
Wethouder ICT en Digitale Stad

Inhoud

Voorwoord	2
Leeswijzer	4
Overzicht van activiteiten en speerpunten	5
1. Digitale Rechten	6
2. Voorwaarden voor digitale platformen	8
3. Datagebruik en wifi-tracking	9
4. Een kennisnetwerk voor het verantwoord inzetten van data en technologie	11
5. De Tada-principes	12
6. Gemeentelijke sourcingstrategie	13
7. Agenda Digitale Veiligheid	16
8. Digitale Perimeter en proeftuinen corona	17
9. Veilige data-uitwisseling	18
10. Amsterdams gedachtegoed in het landelijk telecombeleid	20
11. 5G Fieldlabs	21
12. Betrouwbare digitale infrastructuur	23
13. Gemeentelijk "Open, tenzij"-beleid	25
14. Beleid voor dataminimalisatie	27
15. Agenda Amsterdamse Intelligentie	29
16. Een netwerk ter vergroting van digitale wijsheid	31
17. Randvoorwaarden om digitaal mee te doen	33
18. Mijn Amsterdam	35
19. Een inclusieve digitale dienstverlening	37
20. Een digitale overheid	39
21. Participatie via digitale toepassingen	41
22. Goed-ID / IRMA applicatie	43
Rapportage in lijstvorm met stoplicht	45
Slotwoord	47
Bijlagen	
Bijlage 1: Waar staan de activiteiten uit de Agenda Digitale Stad 1.0 in deze tussenrapportage?	48
Bijlage 2: Lijst met links	50
Colofon	51

Leeswijzer

In deze rapportage vindt u een tussenstand van de diverse activiteiten uit de Agenda Digitale Stad.

In maart 2019 is de Agenda Digitale Stad gepresenteerd aan de hand van de drie hoofdambities Vrije, Inclusieve en Creatieve Digitale Stad. De Agenda Digitale Stad bevatte de ambities van de gemeente Amsterdam voor de komende vier jaar en de eerste concrete acties met resultaat voor 2019.

In deze rapportage staan de activiteiten die we ontplooien binnen de speerpunten van de Agenda Digitale Stad, zoals in de begroting 2020 en 2021 ook benoemd. Dit zijn:

- **Beschermen van de digitale rechten**
- **Het verantwoord inzetten van data en technologie door onszelf en anderen in de stad**
- **Het tegengaan van digitale ongelijkheid**
- **Toegankelijk maken van de dienstverlening**

Op de volgende pagina volgt een overzicht van de 22 activiteiten die worden uitgevoerd binnen de Agenda, gekoppeld aan de vier speerpunten. De activiteiten zijn clusters van meerdere projecten, waaronder projecten die zijn opgepakt in de coronacrisis. Elk van de 22 activiteiten wordt apart toelicht; een korte inleiding, weergave van wat gerealiseerd is en welke acties komende twee jaar worden ingezet. In de daarop volgende stoplitchrapportage kunt u lezen hoe we ervoor staan op gebied van realisatie en structurele borging van de activiteiten. Tot slot leest u in het slotwoord waar we staan en wat we nog te doen hebben. En voor de volledigheid van deze verantwoording is de koppeling tussen de ordening van de activiteiten in de Agenda 2019 en deze rapportage gemaakt in bijlage 1.

Overzicht van activiteiten en speerpunten

Beschermen van digitale rechten	Digitale Rechten 1	Voorwaarden voor digitale platformen 2	Datagebruik en wifi-tracking 3	Een kennisnetwerk voor het verantwoord inzetten van data en technologie 4	De Tada-principes 5	Gemeentelijke sourcingstrategie 6						
Het verantwoord inzetten van data en technologie door onszelf en anderen in de stad	Digitale Rechten 1	Een kennisnetwerk voor het verantwoord inzetten van data en technologie 4	Gemeentelijke sourcingstrategie 6	Agenda Digitale Veiligheid 7	Digitale Perimeter en proeftuinen corona 8	Veilige datauitwisseling 9	Amsterdams gedachtegoed in het landelijk telecombeleid 10	5G Fieldlabs 11	Beleid voor dataminimalisatie 14	Agenda Amsterdamse Intelligentie 15	Een digitale overheid 20	Goed-ID/IRMA applicatie 22
Het tegengaan van digitale ongelijkheid	Voorwaarden voor digitale platformen 2	Betrouwbare digitale infrastructuur 12	Een netwerk ter vergroting van digitale wijsheid 16	Randvoorwaarden om digitaal mee te doen 17	Participatie via digitale toepassingen 21							
Toegankelijk maken van de dienstverlening	Betrouwbare digitale infrastructuur 12	Gemeentelijk "Open, tenzij"-beleid 13	Een netwerk ter vergroting van digitale wijsheid 16	Mijn Amsterdam 18	Een inclusieve digitale dienstverlening 19	Een digitale overheid 20	Participatie via digitale toepassingen 21	Goed-ID/IRMA applicatie 22				

Digitale rechten

Vanuit de Agenda wordt ingezet op digitale mensenrechten zoals privacy, bescherming van data, gelijke toegang tot veilig internet en digitale geletterdheid voor iedereen. Want elke Amsterdamer heeft het recht op een gelijke behandeling, zowel op straat als digitaal.

Ook onbedoelde discriminatie kan een enorme impact hebben op iemands leven. Bijvoorbeeld als een bepaalde groep onbewust oververtegenwoordigd is in data die de gemeente gebruikt om criminaliteit op te sporen. Daarom gaat de gemeente dit tegen.

Vanuit de Agenda Digitale Stad wordt de Coalitie van Steden voor Digitale Rechten aangejaagd. De Coalitie van Steden voor Digitale Rechten is een duurzaam bestuurlijk netwerk. Digitale rechten worden door de Coalitie geagendeerd bij beleidsmakers van het Rijk en de Europese Unie.

Wat hebben we gedaan?

- Op 14 november 2018 is in Barcelona door de steden New York, Barcelona en Amsterdam de Declaration of Cities for Digital Rights getekend.¹ □ In 2019 en 2020 sloten zich al meer dan 60 steden aan bij de coalitie voor digitale rechten.² □
- De Coalitie geeft advies aan steden wereldwijd over belang van digitale rechten. Deze kennisuitwisseling wordt gesteund door de Verenigde Naties, de wereldwijde vereniging van gemeenten (UCLG) en Eurocities.
- De Coalitie faciliteert werkgroepen³ □ van steden die bijdragen aan lokaal beleid voor digitale rechten rondom thema's zoals data-economie, open technologie en digitale inclusie. Zo heeft de werkgroep rondom vertrouwen in nieuwe technologie geleid tot het initiatief voor een algoritmeregister van de steden Helsinki en Amsterdam.⁴ □
- Europese steden van de Coalitie werken aan een gezamenlijke lobby richting de Europese Unie. Deze lobby is gericht op het verankerd krijgen van afspraken over uitwisselen van data en de controle over data van en voor burgers. Dit krijgt onder andere vorm door 'digitale rechten en de stem van de burger'.⁵ □
- Digitale rechten kunnen onder druk staan bij de aanpak van de coronacrisis, bijvoorbeeld door ongelijke toegang tot informatie en dienstverlening en door de inzet van digitale surveillance. De Coalitie van steden heeft hiervoor op 3 juni 2020 een verklaring over de digitale burgerrechten in tijden van corona opgesteld, met daarin zes aanbevelingen hoe digitale mensenrechten ook te beschermen zijn in tijden van crisis.⁶ □
- Vanuit de Agenda is in het project 'digitale rechten & corona' verkend welke impact gebruik van technologie tijdens de coronacrisis op digitale rechten heeft. Er is gewerkt aan alternatieve 1,5-meter-meetmethodes in opdracht van de crisisorganisatie en veiligheidsregio. En er zijn dialogen georganiseerd over dit onderwerp.⁷ □

- In juni 2020 vond een (digitale) gesprekstafel plaats met de portefeuillehouder ICT en Digitale Stad, Touria Meliani, met diverse organisatie, wetenschappers en activisten over digitale rechten gesproken. De directe aanleiding waren de uitingen in de pers over de landelijke ontwikkeling van de app coronamelder.
- Vanuit de Agenda Digitale Stad is de gemeente betrokken bij het onderzoek 'Conditions for technological solutions in a Covid-19 exit strategy, with particular focus on the legal and societal conditions' van Prof. dr. N. Helberger van de Universiteit van Amsterdam om open en constructief te kijken naar de inzet van technologie in crisissituaties.⁸ □
- Vanuit de Agenda Digitale Stad wordt in beeld gebracht welke technologische toepassingen en innovaties door andere landen en steden worden ingezet in de strijd tegen het coronavirus. We faciliteren internationale kennisdeling over de aanpak van coronavirus door de gemeente, met andere overheidsorganisaties en onderzoeksinstellingen, zoals Harvard, United Cities en Local Governments (UCLG) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Daarbij wordt inzicht gegeven op welke toepassingen en innovaties Amsterdam kan inzetten en welke toepassingen vanuit het digitale rechtenperspectief worden afgeraden. De inzichten worden tweewekelijks in een monitor gedeeld met alle steden uit de coalitie.⁹ □

Wat gaan we doen?

De Agenda Digitale Stad heeft de ambitie om digitale rechten op de (beleids) agenda te zetten. Ook binnen de gemeentelijke organisatie wordt dit verder toepast. De ambitie is dat digitale mensenrechten over twee jaar duurzaam onderdeel zijn van het gemeentelijk beleid en Amsterdam. Vanuit de Agenda wordt dit ook aangejaagd via de Amsterdamse Digitale Rechten-community. De gezamenlijke thema's zijn: bewustwording en agenderen van digitale rechten; waarborgen (met regels, processen, etc.) van digitale rechten; verantwoordelijke technologie onderzoeken en inzetten.

Voorwaarden voor digitale platformen

De Agenda Digitale Stad werkt vanuit het uitgangspunt: data is zoveel mogelijk van en voor gebruikers, en data over de stad is van de stad. We maken duidelijk wat er wel en niet wordt geaccepteerd bij het gebruiken en verwerken van data in de stad.

Op een online platform komt vraag en aanbod in Amsterdam bij elkaar en worden diensten uitgewisseld. Amsterdammers hebben hierdoor laagdrempelig toegang tot diensten van bijvoorbeeld het onderwijs en de zorg. Amsterdammers leveren veel (persoons)gegevens aan deze platformen. Daarom wil de gemeente dat platformen in Amsterdam voldoen aan de Amsterdamse voorwaarden over het verzamelen en gebruiken van data.

Uiteraard voldoen de gemeentelijke platformen aan deze voorwaarden. De gemeente wil ook andere organisaties hierop kunnen aanspreken. Tegelijkertijd worden alternatieve platformen die met de waarden van de Agenda Digitale Stad werken ondersteund.

Wat hebben we gedaan?

- In 2019 is een eerste brede verkenning platformeconomie opgeleverd aan het college. Vervolgens is voor de domeinen zorg en onderwijs een verdiepende verkenning gestart met de vraag: hoe kunnen wij ervoor zorgen dat platformen in de domeinen zorg en onderwijs positief kunnen uitwerken voor de Amsterdamer? En wat is het handelingsperspectief van de overheid?
- In de stad zijn diverse gesprekken gevoerd en bijeenkomsten geweest over datagebruik.¹⁰ Hierin het te ontwikkelen kader (datastrategie) met de Amsterdamer is vormgegeven.
- De datastrategie is begin 2021 vastgesteld in het college en aangeboden aan de raad. Zie ook activiteit 14. Beleid voor dataminimalisatie.^{10A}

Wat gaan we doen?

Een verdiepende verkenning van de platformen in zorg en onderwijs wordt opgeleverd aan het college in 2021. Daarin volgen de komende jaren diverse experimenten met partijen uit de stad om meer zicht te krijgen op welke wijze platformen met behoud van Digitale Rechten ten goede kunnen komen aan de Amsterdamer en Amsterdam. Wanneer deze experimenten concreter vorm krijgen, wordt de raad hierover geïnformeerd.

Datagebruik en wifi-tracking

3

In de Agenda Digitale Stad staat de ambitie om in kaart te brengen welke mogelijkheden er zijn voor het verbieden van wifitracking (bluetooth, NFC, GSM) door bedrijven in de openbare ruimte. We vinden dat Amsterdammers moeten kunnen inzien welke slimme apparaten er in Amsterdam in de openbare ruimte staan, wat voor data wordt verzameld, door wie en waarvoor. Dit geeft transparantie en mogelijkheid op publieke controle door Amsterdammers.

Wat hebben we gedaan?

- Alternatieven van wifitracking worden onderzocht, waarbij op verantwoorde manier met data wordt omgesprongen, zoals in het Responsible Sensing Lab. In het Responsible Sensing Lab worden alternatieve privacyvriendelijke meetmethodes ontworpen en wordt onderzocht wat het betekent om verantwoord data te verzamelen in de openbare ruimte. Een voorbeeld hiervan is de mmWave-sensor, die drukte kan meten zonder direct persoonsgegevens te verwerken.¹¹ ▶
- Gestart is met de verkenning van een sensorverordening.
- Amsterdam heeft een register slimme apparaten online gezet, een interactieve kaart waarop gepubliceerd wordt waar slimme apparaten in de openbare ruimte staan. Hierbij gaat het onder andere om sensoren die de luchtkwaliteit meten, slimme lantaarnpalen, telcamera's en beacons: sensoren die via bluetooth en wifisignalen registreren.¹² ▶
- Er is een stappenplan ethisch en verantwoord toepassen van 'sensing' in de openbare ruimte opgesteld voor de gemeentelijke organisatie. Sensing is het waarnemen of verzamelen van informatie met betrekking tot een object of persoon met een technisch hulpmiddel (de sensor). Sensoren zijn bijvoorbeeld (tel)camera's, microfoons, weegplaten, luchtkwaliteit meters of wifitrackers. Het stappenplan begeleidt de projectleider die sensoren wil toepassen bij de diverse vraagstukken die komen kijken bij het toepassen van deze technologie in de openbare ruimte. Dit zijn: definitie en probleemstelling (is sensing wel de oplossing?), het juridische aspect enzovoorts.

Wat gaan we doen?

- Een sensorverordening met meldingsplicht voor het plaatsen van sensoren in de openbare ruimte wordt voorbereid. De sensorverordening is voorgelegd aan het college en ter consultatie aangeboden.
- In de Agenda wordt gestreefd naar meer transparantie en alternatieven voor dataverzameling in de publieke ruimte. Dit wordt gedaan door samen met partners en kennisinstellingen alternatieve technologie te ontwikkelen. Een sensorverordening geeft de mogelijkheid om proactief alternatieven aan te bevelen en zo verantwoorde dataverzameling te stimuleren.
- Daarnaast worden initiatieven opgezet door zowel de gemeente als organisaties en bedrijven die actief zijn in Amsterdam, om Amsterdammers meer inzicht te geven in de verzameling van hun persoonsgegevens.

Een kennisnetwerk voor het verantwoord inzetten van data en technologie

4

De gemeente werkt samen met kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties aan het vergroten van kennis over het verantwoord inzetten van data en technologie¹³. Samen zorgen we dat Amsterdam DE stad wordt met expertise en kennis op gebied van nieuwe technologieën, verantwoord gebruik van data en technologie. Samen willen we ervoor zorgen dat Amsterdammers steeds meer verzekerd zijn van hun privacy online en daarmee van hun digitale rechten.

Vanuit de Agenda Digitale Stad wordt het kennisnetwerk uitgebreid en versterkt door verschillende activiteiten te organiseren en structureel in te zetten op onderzoek naar impact van technologie op de stad. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van lessen uit het buitenland door kennis op te halen uit internationale coalities en EU-projecten.

Wat hebben we gedaan?

- De Amsterdamse coalitie 'AI Technology for People' van o.a. kennisinstellingen en de gemeente is in december 2019 gelanceerd.¹⁴
- Responsible Sensing Lab is van start per september 2020, in samenwerking met AMS Institute.¹⁵
- De Hogeschool van Amsterdam is met steun van de Agenda Digitale Stad gestart met lectoraat Responsible IT met de aanstelling van Nanda Piersma als lector.¹⁶
- In samenwerking met de Universiteit van Amsterdam en ICAI is het project Civic AI Lab (CAIL) gestart. Zie ook activiteit 15: Agenda Amsterdamse Intelligentie.
- Door samenwerking met maatschappelijke instellingen zoals Waag, Tada.city, Bits of Freedom, Open State Foundation, Foundation for Public Code en Code for NL is invulling gegeven aan de uitvoering van de Agenda Digitale Stad. Diverse projecten zijn gezamenlijk uitgevoerd, er wordt kennis uitgewisseld en er heeft een gesprek met de portefeuille ICT en Digitale Stad plaatsgevonden over digitale rechten.¹⁷

Wat gaan we doen?

Vanuit de Agenda Digitale Stad breiden we de netwerken uit en versterken deze door verschillende activiteiten te organiseren en structureel in te zetten op onderzoek naar impact van technologie op de stad. Daarnaast willen we gebruik maken van lessen uit het buitenland door kennis op te halen uit internationale coalities en EU-projecten.

De Tada-principes

5

We willen dat Amsterdammers vertrouwen hebben in technologie van publieke instellingen en grote organisaties. Zodat zij onbezorgd hun gegevens kunnen achterlaten en begrijpen wat er mee gebeurt. De Tada-principes¹⁸ zijn de basis voor de gemeente Amsterdam.

De Tada-principes geven een richtlijn voor omgang met data en technologie. De Tada-principes geven een aantal stelregels over het gebruik van data en technologie; dat deze inclusief zijn, er zeggenschap over is door gebruikers, de menselijk maat voorop blijft staan, legitiem wordt ingezet en gecontroleerd kan worden, open en transparant is en van en voor iedereen.

De vertaling van de Tada-principes naar beleid gebeurt op basis van wat collega's van de gemeentelijke organisatie in de praktijk nodig hebben voor verantwoord data-gebruik. Dit gaat om vragen zoals: wanneer grijpen we preventief in op basis van data? Publiceren we open-data kaarten, ook als de waarde van een huis mogelijk daalt? Wat neem je wel mee en wat niet als indicator in je voorspellende analyses? Van wie is de data? Antwoorden op deze vragen zijn contextafhankelijk. De Tada-principes bieden een gedeelde richting en houvast bij het beantwoorden van deze vragen.

Wat hebben we gedaan?

- Tada is binnen de gemeentelijke organisatie de standaard geworden voor omgang met data. Dit is bereikt via; het vergroten van bewustwording via workshops, investeren in kennis via opleidingen en hulpmiddelen, en via beleid en interne afspraken.
- De Tada-principes zijn eind 2019 uitgewerkt in het gemeentelijke Actieplan Data-ethiek. Binnen de gemeente wordt steeds meer gevraagd naar ondersteuning, instrumenten en advies op het gebied van data-ethiek. Deze wordt ook gegeven, bijvoorbeeld in de vorm van de cursus Data-Ethic en workshops 'Tada in de praktijk'.
- Bij de implementatie van onze projecten worden steeds vaker Tada-principes gebruikt. Zo wordt bijvoorbeeld in de ontwikkeling van een registratiesysteem dataminimalisatie nagestreefd en bij het algoritmeregister zijn uitlegbaarheid en transparantie belangrijke uitgangspunten. Zie ook activiteit 15: Amsterdamse Agenda Amsterdamse Intelligentie.
- Voor het registratiesysteem vakantieverhuur wordt gebouwd aan data-uitwisseling via NLx. Vanaf de ontwerp fase van het systeem staat privacy by design centraal. Burgers kunnen automatisch inzicht krijgen in de data die over hen wordt uitgewisseld. NLx is onderdeel van de Common Ground beweging waar Amsterdam een actieve rol in speelt.¹⁹
- Voor Nieuw Amsterdams Klimaat hebben we de Duurzame Wegwijzer ontwikkeld. Hiermee maken we regelingen en subsidies makkelijker beschikbaar voor iedereen.

- De Agenda Digitale Stad stimuleert de samenwerking van overheden, bedrijven, kennisinstellingen, organisaties en Amsterdammers om te komen tot een grotere en bredere Tada.city-beweging. Het manifest is inmiddels ondertekend door 452 bewoners en 89 organisaties. Deze partijen werken samen rondom bewustwording van de principes van Tada en uitwisseling van toepassing hiervan in de organisaties, zoals ondernemers die volgens Tada-principes werken op het Marineterrein.
- De samenwerkende partijen hebben in een reeks sessies gewerkt aan een toekomstbeeld voor Tada.city.²⁰ ■ In deze workshops hebben partners de uitdagingen waar ethisch (tech-)ondernemers en gebruikers tegenaan lopen bekeken. Op basis daarvan zijn organisaties in de Tada.city beweging gekomen tot de volgende uitdaging voor 2021: "Hoe kunnen we verantwoordelijke tech-ondernemers in staat stellen om publieke, zakelijke en maatschappelijke uitdagingen aan te gaan, gezien het feit dat de oplossingen vaak nog niet (beschouwd worden als) betrouwbare en degelijke alternatieven?"

Wat gaan we doen?

- Het toekomstbeeld voor 2021 betekent voor Tada in de organisatie het verder uitvoeren van het ingezette 'Actieplan Data-ethiek' binnen de organisatie.
- Voor Tada.city, Tada in de stad, is het toekomstbeeld dat in 2021 de beweging van Tada gedragen wordt door verschillende (grote) organisaties in de stad. Zij ondersteunen verantwoordelijke tech-ondernemers en gebruikers.

Gemeentelijke sourcingstrategie

Met het gebruik van opensource software wordt het voor iedereen mogelijk om de broncode te controleren. Hierdoor wordt bijvoorbeeld het risico verkleind dat de (algoritmes in de) applicaties leiden tot ongewenste (bijv. discriminerende) uitkomsten.

Daarbij willen we de gemeentelijke investeringen in software teruggeven aan de Amsterdamer. En de afhankelijkheid van de gemeentelijke organisatie van (de kennis van) leveranciers moet worden verkleind. Deze ambitie wordt de komende jaren omgezet naar de praktijk met de uitvoering van de sourcing-strategie Amsterdam.

Wat hebben we gedaan?

- Op 9 juli 2019 heeft het college de sourcing- en opensourcestrategie Amsterdam vastgesteld.²¹ Daarin heeft het college de volgende uitgangspunten vastgelegd: zoveel mogelijk hergebruik van bestaande middelen (zoals open source), het gebruik van standaarden en het spelen van een proactieve rol in het beschikbaar stellen van de door de gemeente Amsterdam ontwikkelde opensourcesoftware.
- Er is in 2019 een 0-meting uitgevoerd naar het gebruik van opensourcesoftware door de gemeente Amsterdam. Dit is ongeveer 8% van de bedrijfsapplicaties.
- Naast het gebruik van open source sluit de gemeentelijke organisatie ook zoveel mogelijk aan op open standaarden. Door open standaarden kunnen systemen op uniforme wijze met elkaar communiceren. Dit leidt tot minder leveranciersafhankelijkheid en een betere samenwerking tussen systemen binnen en buiten de gemeente. De organisatie kan hierdoor wendbaarder worden.

Wat gaan we doen?

- In 2021 wordt het vastgestelde beleid ten aanzien van opensource, inclusief afwegingskader closed source versus opensource, uitgevoerd en vertaald naar de uitvoeringspraktijk binnen de gemeentelijke organisatie. Hiermee wordt de inkoop van gemeentelijke software ondersteund.
- De kennis binnen de gemeentelijke organisatie op het gebied van opensource en open standaarden wordt verder vergroot.
- De gemeente Amsterdam wordt lid van de Foundation for Public Code (PFC). De PFC is een onafhankelijke vereniging die codes beheert en distribueert voor en naar publieke organisaties. Hiermee wordt hergebruik van door Amsterdam ontwikkelde codes mogelijk gemaakt.

Agenda Digitale Veiligheid

Met de visie op digitale veiligheid zet Amsterdam erop in om een veilige wijze de economische en maatschappelijke kansen van digitalisering te verzilveren en de veiligheid in het digitale domein te beschermen. Dit moet resulteren in een weerbare stad waarin de digitale veiligheid en weerbaarheid van bewoners, bedrijven, instellingen en de infrastructuur is verbeterd. Amsterdammers ervaren geen (over)last van systemen die niet werken door bijvoorbeeld storingen van hacks.

De Agenda Digitale Stad heeft dit thema geagendeerd, want dit thema raakt meerdere portefeuilles. Vanuit de portefeuille Openbare Veiligheid wordt via de Agenda Digitale Veiligheid ingezet op zes doelen. Bijvoorbeeld het welzijn van Amsterdammers door in te eten op het voorkomen van digitale inbraken als Whatsapp-fraude. Maar ook het zorgen dat de vitale infrastructuur van gas, water, elektra, telefoon en verkeer altijd blijft draaien, zonder verstoring door cybercrime.

Wat hebben we gedaan?

- Er is een digitaal dreigingsbeeld van Amsterdam opgeleverd. Op basis hiervan is de Agenda Digitale Veiligheid opgesteld onder verantwoordelijkheid van burgemeester Halsema.²² De uitvoering van deze agenda is gestart in 2020 met focus op diverse niveaus van individueel welzijn en weerbaarheid tot een vitale digitale infrastructuur in de stad.
- Voor de uitvoering van de agenda is een taskforce Digitale Veiligheid opgezet vanuit de gemeente Amsterdam, Politie Nederland en Openbaar Ministerie (OM).

Wat gaan we doen?

Amsterdam wordt een weerbare stad, waarin de digitale veiligheid en weerbaarheid van bewoners, bedrijven, instellingen en infrastructuur wordt verbeterd. Of het nu gaat om online gepeste jongeren, het hacken van de vitale infrastructuur of een aanval op de gemeentelijke systemen en dienstverlening: de stad wordt in toenemende mate kwetsbaar voor digitale aanvallen, misbruik of uitval.

Digitale Perimeter en proeftuinen corona

8

De ambitie is dat Amsterdammers met een gerust hart evenementen kunnen bezoeken in het Arenagebied. Ze voelen zich, ook online, veilig en kunnen zonder opstoppingen van A naar B. Om dit te bereiken wordt allerlei nieuwe technologie getest. Vanuit de Agenda Digitale Stad ligt de focus in dit project op hoe de nieuwe toepassingen worden ervaren door de bezoekers. Ook wordt gekeken hoe ervoor te zorgen dat de data op verantwoorde manier wordt verzameld en verwerkt.

Samen met de Johan Cruijff ArenA, TNO en Politie Nederland doet de gemeente Amsterdam onderzoeken welke (nieuwe) digitale toepassingen mogelijk en nuttig zijn voor de betrokken partijen tijdens grote evenementen. Het eerste testmoment van een aantal digitale toepassingen zou plaatsvinden tijdens het Europees Kampioenschap voetbal 2020 (EK-2020). Dit is tot nader orde uitgesteld vanwege de coronacrisis.

Wat hebben we gedaan?

- In aanloop naar het EK voetbal in 2020 is eind september 2019 de samenwerkingsovereenkomst 'Digitale Perimeter' getekend.²³ □ Dit programma is opgezet voor de ontwikkeling van een digitale veiligheidsring in het gebied rondom de Johan Cruijff ArenA. De gemeente Amsterdam werkt hierin samen met TNO, de politie en de Johan Cruijff ArenA.
- Het gebied van de Digitale Perimeter bevindt zich voor een groot deel in de publieke ruimte. Via het Catalyst programma wordt in kaart gebracht hoe Amsterdammers staan tegenover de inzet van technologie en hoe zij daarover geïnformeerd willen worden.²⁴ □ In 2020 zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd om Amsterdammers hierop te consulteren. De inzichten zijn gerapporteerd aan de gemeente Amsterdam.
- Vanwege uitstel van het EK voetbal naar 2021 is de samenwerking met TNO nu gericht op de 'Proeftuinen corona'. Samen met TNO en Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) is onderzocht hoe met slimme technologie grotere groepen mensen veilig samen kunnen komen op drukbezochte locaties en bij publieksevenementen. Dit wordt samengedaan met Johan Cruyff Arena, het Rijksmuseum, de Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA) en theater- en musicalproducent Stage Entertainment in verschillende proeftuinen in en rond deze evenementenlocaties.

Wat gaan we doen?

- Inzichten en aanbevelingen van Catalyst programma worden ingezet bij implementatie van de digitale perimeter tijdens het EK voetbal 2021.
- Digitale perimeter in uitvoering tijdens EK voetbal 2021.
- De inzichten van de Proeftuinen worden ingezet bij het herstelplan Kunst & Cultuur.

¹Catalyst is een participatiemethodiek om burgers niet alleen te informeren, maar ook te betrekken in het ontwerp van nieuwe technologie

Veilige data-uitwisseling

Amsterdammers, Amsterdamse bedrijven, kennisinstellingen en overheden verdienen een eerlijke en betrouwbare infrastructuur voor data-uitwisseling. Daarom wordt gewerkt aan een duurzame en neutrale nutsvoorziening voor data-uitwisseling. Waar de eigenaar van de data bepaald wat gedeeld wordt en wat niet. Denk aan data van de gemeente over verkeersstromen, of data van de NS en Prorail over het treinverkeer. Ook kan wetenschappelijk verkregen data verantwoord worden gedeeld.

Met kennisinstellingen en bedrijven wordt gewerkt aan een 'Amsterdam Data Exchange' (AMdEX)²⁵ waarin data veilig en eerlijk kan worden uitgewisseld op neutraal terrein. De AMdEX heeft de ambitie een onafhankelijke, publieke, faciliteit te worden voor datatransacties. Hiervoor zal de AmdEX een infrastructuur en principes opzetten die moeten leiden tot veilige, neutrale en gecontroleerde data uitwisseling. De AMdEX is voor data wat de AMS-IX is voor het internet.

Wat hebben we gedaan?

- Oprichting van het AMdEX Fieldlab-consortium.
- Aansluiting bij de Nederlandse data sharing-coalitie.
- Projectplan en organisatie opgezet.
- Rechtspositie van de AMdEX bepaald.
- AMdEX heeft het Innovatie- en Uitvoeringsprogramma 2020-2025 van de gemeente als beleidskader genomen.

Wat gaan we doen?

In januari 2021 start de AMdEX Fieldlab via Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). De gemeente Amsterdam heeft zitting in de stuurgroep van de AMdEX, zij is geen deelnemer in het Fieldlab. Wel brengt de gemeente haar casuïstiek in, om bij te dragen aan de ontwikkelingen. Van belang is dat onze vertegenwoordiging in het consortium aansluit op onze eigen ambities in het I-domein. Hiertoe stellen we voor een klankbordgroep op te zetten waarin regie en datafunctie zitting nemen.

Amsterdammers gedachtegoed in het landelijk telecombeleid

Alle Amsterdammers zouden gebruik moeten kunnen maken van een goede, stabiele en veilige internetverbinding in hun stad. Daarom werkt de gemeente mee aan bereikbaarheid in alle gebieden. Wel willen we dat het straatbeeld overzichtelijk en schoon blijft. Daarom willen we de regie houden op plaatsing van antennes.

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) bereidt een wetswijziging van de Telecomwet voor, naar aanleiding van de implementatie van de Europese Telecomcode. Deze wetswijziging maakt de invoering het 5G-netwerk mogelijk. 5G is nodig omdat we steeds meer dataverkeer gebruiken. Bijvoorbeeld het ondersteunen van hulpdiensten op afstand en slim parkeren, maar denk ook aan videobellen of series kijken onderweg. Verschillende Amsterdammers maken zich zorgen over de impact van het toenemend aantal antennes op het straatbeeld en de impact van elektromagnetische straling op de gezondheid. Het college blijft kritisch op de stappen die het Rijk zet om de invoering van 5G mogelijk te maken. We blijven pleiten voor blijvend onderzoek naar gezondheidseffecten, heldere landelijke communicatie over de invoering van 5G en voldoende uitgedacht antennebeleid, inclusief goede (financiële) afspraken met gemeenten en partners.

Wat hebben we gedaan?

- Amsterdam heeft in een brief aan de staatssecretaris uitgebreid gereageerd in de consultatieronde (september 2019) van de wijziging van de Telecommunicatiewet in verband met de invoering van de (Europese) Telecomcode.²⁶ □
- Amsterdam heeft het gesprek aangewakkerd over de impact en onwenselijke passages in de wijziging van de Telecomwet door opinieartikelen en input aan nieuwsberichten.
- Amsterdam geeft input op landelijk beleid, via bestuurlijk gesprek tussen de wethouder ICT en Digitale stad, staatssecretaris Economische Zaken en Klimaat en andere bestuurders over de zorgen van de gemeenten.
- Een verlenging van het bestaande Antenneconvenant met 12 maanden is gerealiseerd, uitstel van het nieuwe Antenneconvenant is toegezegd. Rijk, gemeenten en telecoaanbieders kunnen op deze manier verder onderhandelen over de invulling van het beleid en de rol van de gemeenten bij de plaatsing van antennes.
- Er is een intensieve samenwerking met onder andere de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) met en over communicatierichting van de Rijksoverheid inzake de voorgestelde wetswijziging van de telecomwet, het Antenneconvenant en de 5G-frequentieveiling. Dit heeft ook geleid tot Kamervragen over communicatie van het Rijk op dit onderwerp (november 2020).
- Start van een intensievere interne samenwerking op dit dossier om te kunnen anticiperen op de onrust in de samenleving, de samenwerking met het Rijk en gemeentelijke uitvoering van het Antennebeleid.

10

Gemeente ziet wetsvoorstel uitrol 5G-internet niet zitten

De gemeente Amsterdam ziet het huidige wetsvoorstel over de uitrol van 5G-internet niet zitten. Wethouder Touria Meliani wil dat de belangen van gemeenten beter worden gewaarborgd.

Jari Goedegebuure 16 september 2019, 18:18

Wat gaan we doen?

- Vanuit de Agenda Digitale Stad worden gesprekken met het ministerie van EZK gevoerd over de wijziging in de Telecomwet en de uitvoering ervan. Amsterdam blijft hameren op voldoende regie voor gemeenten bij de plaatsing van antennes door Telecomaanbieders.
- De gemeente Amsterdam en de GGD Amsterdam blijven de veiling van de frequenties door het ministerie van EZK volgen. De GGD neemt actief deel in het landelijke kennisplatform ElektroMagnetische Velden (EMV).
- Het antennebeleid en antenneconvenant wordt begin 2021 vernieuwd voor een langere periode. Amsterdam wil hierin haar voorwaarden hebben vastgelegd.
- Er gaat een programmateam connectiviteit starten binnen de gemeente. Zij moeten zorgen voor interne verbindingen, implementatie van het telecombeleid en bestuurlijke informatievoorziening hierover.

5G fieldlabs

Amsterdam bereidt zich voor op de landelijke uitrol van 5G, we willen de voordelen en risico's kennen van dit snellere netwerk. Waarbij het uitgangspunt is dat technologie alleen wordt ingezet als de belangen van de Amsterdamer voldoende gewaarborgd blijven.

Om kansen van technologie te kunnen benutten en risico's te overzien, investeert de gemeente in kennis en kunde over technologieën. Samen met partners wordt vanuit de Agenda Digitale Stad gewerkt aan een 5G fieldlab in Amsterdam Zuidoost, waarin onderzoek wordt welke (nieuwe) toepassingen er met 5G mogelijk zijn. En welke nuttig zijn voor de Amsterdammers.

Wat hebben we gedaan?

- In de proeftuin bij de Johan Cruijff Arena wordt getest hoe 5G uitgerold kan worden op termijn en beschikbaar gesteld kan worden op een verantwoorde manier in heel Amsterdam.²⁷ □ Door afgelasting van EK voetbal 2020 en diverse evenementen vanwege het coronavirus, konden diverse tests niet plaatsvinden. Er wordt getest met apparatuur die gebruikt wordt bij het beheersen van de veiligheid en crowd monitoring in en rond de Johan Cruyff ArenA. Zie ook 8. Digitale Perimeter en proeftuinen corona.
- In 2019 is veel maatschappelijke onrust ontstaan over de komst van het 5G-netwerk. De Rijksoverheid heeft de eerste frequenties geveild en telecomaanbieders zijn deze frequenties gaan gebruiken. Diverse Amsterdammers maken zich zorgen over de impact van de 5G-straling op de gezondheid. Vanuit de Agenda Digitale Stad hebben zowel ambtelijk als bestuurlijk gesprekken plaatsgevonden met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK), zij zijn verantwoordelijk voor telecommunicatiebeleid, over de communicatie en het belang van onderzoek over dit thema. Zie ook activiteit 10: Amsterdams gedachtegoed in het landelijk telecombeleid.

Wat gaan we doen?

- In 2020 is een start gemaakt met de proeftuin het 5G-netwerk bij het Marineterrein. Hier wordt verder mee gewerkt, welke toepassingen werken op 5G? Hoe betrouwbaar is het netwerk? En ook wordt het gesprek gevoerd met omliggende bewoners.
- In 2021 vindt het EK voetbal plaats, hier zal diverse technologie op 5G getest worden om de veiligheid te waarborgen.

Betrouwbare digitale infrastructuur

De ambitie is dat elke Amsterdamer een voldoende snelle en veilige internet- en telefoonansluiting heeft om hulpdiensten te kunnen bellen en bijvoorbeeld thuis te kunnen werken. Ook de gemeentelijke organisatie, openbare infrastructuur en hulpdiensten moeten beschikken over een veilige en betrouwbare verbinding, waardoor de Amsterdamer zeker is van zijn publieke voorzieningen.

Wat hebben we gedaan?

- Er is intensief contact met telecombedrijven om de stabiliteit van interneten communicatie-infrastructuren in Amsterdam. Op basis van deze input wordt voor het gemeentelijke crisismanagementteam informatie gegenereerd die kan ondersteunen bij besluitvorming. Daarmee wordt bijgedragen aan het voorkomen van uitval van de (digitale) infrastructuur in de stad. Zie ook activiteit 7. Agenda Digitale Veiligheid.
- In gesprek met telecoaanbieders wordt gestimuleerd om de dekkingsgraad en stabiliteit van het mobiele netwerk in de stad voldoende hoog te houden. Zie ook activiteit 17. Randvoorwaarden op digitaal mee te doen.

Wat gaan we doen?

Ook in de komende jaren blijft de gemeente samenwerken met de diverse organisaties om betrouwbare digitale infrastructuur te organiseren in de stad, met zowel voldoende capaciteit als een veilige verbinding. We blijven kijken naar welke rol we als gemeente kunnen pakken om de Amsterdammers die dat nodig hebben te ondersteunen.

12

Gemeentelijk “Open, tenzij” - beleid

Ons uitgangspunt is dat informatie toegankelijk moet zijn en zoveel mogelijk openbaar. Het uitgangspunt ‘open, tenzij’ is in de hele organisatie leidend. Alleen met gelijke informatie kan een kwalitatief maatschappelijk debat gevoerd worden en kunnen Amsterdammers volwaardig participeren. Openbare toegankelijke informatie draagt daarmee bij aan het goed functioneren van de democratie.

De gemeente Amsterdam maakt daarom zoveel mogelijk informatie uit eigen beweging openbaar. Te beginnen met de verplichte categorieën uit het wetsvoorstel open overheid (Woo). De gemeente wil terughoudend zijn met het inzetten van weigeringsgronden bij openbaarheidsverzoeken, zodat Amsterdammers informatie kunnen vinden en (her)gebruiken om de gemeente te controleren, te participeren en informatie te gebruiken voor het ontwikkelen van nieuwe diensten en producten. (Openbaarheid is een portefeuille van de Burgemeester)

Wat hebben we gedaan?

- In 2019 is een informatiecommissaris aangesteld bij de gemeente Amsterdam.
- De Chief Information Officer (CIO) treedt op als proceseigenaar van aanpak openbaarheid, en informeert het Gemeentelijk Management Team (GMT) over de voortgang, zodat op stedelijk managementniveau gestuurd kan worden op het organiseren van meer openbaarheid en oplossen van knelpunten.
- Een stedelijk team ter ondersteuning van het afhandelen van verzoeken in het kader van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) is gestart (tot april 2021 in pilotvorm). Zij helpen de organisatieonderdelen bij het goed en snel afhandelen van Wob-verzoeken door het leveren van juridische, ervarings-, informatiekeundige kennis. Het team heeft verschillende instructies en handleidingen ontwikkeld en een netwerk opgezet van Wob-coördinatoren in de organisatie. Hiermee is de kennis van het proces van Wob verbeterd.
- Het team van de informatiecommissaris heeft een aanpak voor het actief openbaar maken van informatie ontwikkeld. In samenwerking met de Proeftuinen van de VNG wordt gekeken hoe actieve openbaarmaking kan worden toegepast.
- Er zijn verschillende richtlijnen ontwikkeld en vastgesteld die de organisatie moeten helpen bij het inrichten en uitvoeren van de openbaarheidsopgave, zoals een anonimiseringrichtlijn en het kader classificatie van informatie.
- Project ‘weet wat je deelt’ is gestart om medewerkers bewust te maken van het zorgvuldig omgaan met informatie, waaronder het openbaar maken van informatie.
- Er zijn verschillende gesprekken gestart (intern en extern) om de openbaarheidsopgave en de dilemma’s die ontstaan te adresseren en te bespreken.
- Het in 2019 vernieuwde stedelijke platform data.amsterdam.nl, met 2.500 unieke bezoekers per dag, speelt een belangrijke rol bij het openbaar maken van data aan de stad.

13

The screenshot shows the 'Gemeente Amsterdam Data en informatie' website. The search bar contains 'Alle zoekres...'. The main title is 'Datasets (320 resultaten)'. On the left, there are three filter panels: 'Categorieën' (Alle zoekresultaten, Dossiers, Specials, Kaarten, Data, Datasets (320), Publicaties, Artikelen), 'Soorten' (Alles selected, API/Service, Bestand, Website), and 'Thema's' (Bestuur, Bevolking). The results list includes items like 'Milieu in Amsterdam' (Bestand), 'Inkomen en bestedingen Amsterdam' (Bestand), 'Schiphol' (Bestand), 'Afval inzamelingsdagen huisvuil en grofvuil' (Bestand, API/Service), and 'Openbaar Subsidieregister Amsterdam' (Bestand, API/Service).

Wat gaan we doen?

- In 2021 wordt het Wob-proces en de inzet van een stedelijk Wob-ondersteuningsteam verder ontwikkeld, zodat steeds meer verzoeken binnen de afhandelingstermijn worden afgerond en kwaliteit van besluiten wordt verbeterd.
- We gaan verder met het openbaar maken van informatie, te beginnen bij de eerste categorieën Woo. Dit zijn o.a. Wob-besluiten, bestuurlijke stukken en onderzoeken. Deze laatste in samenwerking met de Chief Science Officer en het Open Research Platform.
- Het data portaal (data.amsterdam.nl) wordt uitgebreid en wordt ingezet op het beschikbaar blijven stellen van data sets voor de stad. Dit is onderdeel van de bestuursopdracht I-domein.
- In 2021 verdere realisatie van de openbaarheidsopgave met onder meer uitvoeringsbeleid voor de ambtelijke organisatie, competentieontwikkeling, beschikbaar stellen van hulpmiddelen en een klankbordgroep van Amsterdammers (gebruikers, experts en andere belangstellenden) om behoefte en effectiviteit te bepalen.

Beleid voor dataminimalisatie

Het uitgangspunt van de Agenda Digitale Stad is dat zo weinig mogelijk data als nodig wordt opgevraagd bij de Amsterdammer. Dit is ook een van de beginselen van de privacywetgeving (AVG). Dit kan worden doorgevoerd in gebruik van alle data. Het betekent dat er specieker en doelbewuster omgegaan moet worden met data in de gemeentelijke organisatie.

De ambitie van dit college is om datagebruik en -opslag te minimaliseren. Het is niet altijd nodig om alle gegevens op te halen en op te slaan. Dit klinkt simpel, maar het blijkt lastig toe te passen. Daarom is vanuit de Agenda Digitale Stad hierop beleid ontwikkeld; de datastrategie. Hierin zijn de uitgangspunten en toepasbare principes verder uitgewerkt.

Wat hebben we gedaan?

- Er zijn diverse stadsgesprekken georganiseerd om input op te halen voor de totstandkoming van de datastrategie: Wat vinden wij belangrijk op het gebied van data van de stad en van de Amsterdammer zelf. Twee uitgangspunten zijn benoemd: 1) de Amsterdamer krijgt meer zeggenschap over zijn data en 2) Data over de stad is voor de stad. Er zijn gesprekken tussen bestuurders geweest over de impact van de datastrategie op hun dossiers. Dit is belangrijk omdat afwegingen of data wel of niet gebruikt kan worden steeds vaker bestuurlijk gemaakt zouden moeten worden.
- De gemeente heeft een partnerschap gesloten met Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), waarbij gemeente Amsterdam toegang krijgt (onder voorwaarden) tot de data van het CBS en daarmee niet zelf de data hoeft te verzamelen/op te vragen. Deze generieke data geeft de gemeente meer mogelijkheden om bijvoorbeeld analyses van wijken te maken.
- In een samenwerking met VNG en ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) wordt toegewerkt naar een generieke voorziening voor overheden, waardoor dataminimalisatie makkelijker te realiseren is.
- In een sessie met burgers is gesproken over wat zij willen weten over het datagebruik in algoritmen van gemeente. Dit was onder andere voor de ontwikkeling van het algoritmeregister. Zie ook activiteit 15. Agenda Amsterdamse Intelligentie
- Voor de gemeentelijke organisatie zijn data-inkoopvoorwaarden opgesteld.

14

Wat gaan we doen?

De datastrategie is begin 2021 vastgesteld in het college en wordt aangeboden aan de gemeenteraad. Met de kaders en acties in de datastrategie wordt toegewerkt naar een stad waar data in het belang van de stad verzameld en ingezet wordt. Een stad waar niet alleen de gemeente of het bedrijf dat data verzamelt bepaalt wat ermee gebeurt, maar dat ook de Amsterdammer die in de data beschreven wordt er iets over te zeggen heeft.

Agenda Amsterdamse Intelligentie

De ambitie is dat algoritmes die door gemeente Amsterdam worden gebruikt transparant en controleerbaar zijn voor de Amsterdammer. Het college wil dat de gemeentelijke organisatie vertrouwd kan worden door elke Amsterdammer, ook als de organisatie gebruikt maakt van moderne technologie.

Via de Agenda Amsterdamse Intelligentie stelt het college onder andere voorwaarden aan algoritmes, zodat discriminatie kan worden tegengegaan. Daarnaast wordt onderzoek gedaan en geïnvesteerd in de kennis over technologie binnen de organisatie. Want de gemeentelijke organisatie moet in staat zijn wat de impact is van technologie voor de organisatie, de stad en de Amsterdamer.

Wat hebben we gedaan?

- De Agenda Amsterdamse Intelligentie (AI) is vastgesteld in mei 2020 in het college en in het najaar 2020 besproken in de gemeenteraad.²⁸
- In een technische sessie in januari 2021 zijn gemeenteraadsleden meegenomen in de activiteiten van de Agenda AI.
- Er is gestart met het ontwikkelen van een methodiek voor het auditen van algoritmes. Vanaf 2021 worden drie audits per jaar door de CIO uitgevoerd binnen de gemeentelijke organisatie.
- In het najaar van 2020 is door Amsterdam, samen met Helsinki, het eerste algoritmeregister van een overheidsorganisatie gelanceerd. Het register bevatte bij de openstelling drie algoritmes die de gemeente Amsterdam gebruikt.²⁹
- De gemeente Amsterdam heeft inkoopvooraarden voor algoritmen vastgesteld.
- In 2020 is een consortium gestart met andere overheden om instrumenten voor algoritmes door te ontwikkelen.
- Een AI expertise team is gestart binnen de gemeentelijke organisatie, met als doel te laten zien hoe AI kan bijdrage aan betere dienstverlening. Er is gewerkt aan het makkelijker maken en doelgerichter afhandelen van meldingen over de openbare ruimte.³⁰
- Het Civic AI lab is gestart in september 2020 en gelanceerd op 10 december 2020. In het Civic AI lab wordt onderzocht hoe voorkomen kan worden dat algoritmes (onbedoeld) zorgen voor ongelijke behandeling of discriminatie. Bijvoorbeeld wanneer data over een postcodegebied onbedoeld een verkeerde afspiegeling geeft van de groep.³¹

15

²⁸* Rotterdam, Den Haag, Utrecht, VNG, Provincies, Universiteit Wageningen, Rijkswaterstaat en Politie Nederland.

The screenshot shows the homepage of the Amsterdam Algoritmeregister Beta. At the top, there's a banner with a woman smiling. Below it, a large image of a person's head in profile. The main title 'Wat is het algoritmeregister?' is displayed in a large, bold font. A detailed text block explains what an algorithm register is, mentioning it's an overview of algorithms used by the city of Amsterdam. A blue button labeled 'Meer informatie' is present. The footer contains links for 'Algoritmeregister', 'Meer informatie', and 'Reageer'.

Wat is het algoritmeregister?

Het algoritmeregister is een overzicht van de algoritmes die de gemeente Amsterdam gebruikt bij gemeentelijke dienstverlening. Een algoritme is een vooraf bepaalde set regels of stappen die door de computer gevuld worden. Per algoritme vindt u eerst algemene informatie over de bedoeling en werking van het algoritme. Daarna vindt u meer gedetailleerde technische informatie. Door feedback te geven kunt u ons helpen om de algoritmes die we gebruiken beter, eerlijker en verantwoorder te maken. Het register is nog in ontwikkeling.

Meer informatie

Gebruik van algoritmes binnen gemeente Amsterdam

Maak kennis met de diensten van gemeente Amsterdam waarbij algoritmes gebruikt worden.

Wat gaan we doen?

- In Amsterdam (Life Cycle Algoritme): inkoopvoorraarden gebruiken en verbeteren, algoritmeregister verder vullen; een governancemodel ontwikkelen, bezwaarprocedures toetsen op volledigheid en begrijpelijkheid.
- Met consortium van andere overheden: inkoopvoorraarden testen en geschikt maken voor alle overheden; standaard maken voor informatie uitvraag algoritmeregister, algoritmekader ontwikkelen; bezwaarprocedures toetsen op volledigheid en begrijpelijkheid.

Een netwerk ter vergroting van digitale wijsheid

Het college wil dat alle Amsterdammers kunnen deelnemen in de digitale wereld. Zoveel mogelijk Amsterdammers moeten hun zaken online kunnen organiseren en regelen, die ze online moeten doen. Voor wie dit nodig heeft wordt ondersteuning georganiseerd om hen zoveel mogelijk zelfredzaam te maken.

Via de activiteiten van de Agenda Digitale Stad zetten we in op het vergroten van de digitale zelfredzaamheid van de Amsterdammer, waaronder kennis en vaardigheden om technologie te gebruiken en de vaardigheden om informatie te vinden, te duiden en te gebruiken. Dit doen we samen met maatschappelijke partners in de stad. Via diverse initiatieven zijn Amsterdammers die moeite hebben met de digitale samenleving geholpen om digitaal vaardig te worden. Het aanbod voor welzijn, zorg en digitale geletterdheid is (digitaal) toegankelijk gemaakt voor alle Amsterdammers.

Wat we hebben gedaan?

- In 2019 is het train-de-trainer programma van Cybersoek ondersteund om ervoor te zorgen dat kwalitatief goede hulp en voorlichting wordt gegeven op gebied van digitale geletterdheid. Dit programma wordt door de onderzoeker van de Vrije Universiteit geëvalueerd.³² ▶
- Initiatieven zijn ondersteund op het gebied van digitale geletterdheid, digitale wijsheid en digitale cultuur.
- Via KOPPL software in de app (voor hulpverleners) en op zuilen hebben Amsterdammers en hulpverleners toegang tot publieke voorzieningen en de sociale kaart op elk moment van de dag. Ondersteuningsaanvragen kunnen eenvoudig worden ingediend. KOPPL had 11.880 matches in 2020.

Wat gaan we doen?

- Met het publieksprogramma in samenwerking met de OBA op het gebied van digitale geletterdheid maken in 2020 meer dan 100.000 bezoekers aan de OBA kennis met het thema datawijsheid en digitale vrijheid om hun bewustwording over het eigen data gebruik te vergroten. Door corona kon veel van het publieksprogramma in de OBA geen doorgang vinden. Omdat de OBA een belangrijke partner blijft in 2021 en 2022 op het gebied van digitale inclusie wordt dit programma komend jaar vervolgd.
- Meer dan 200.000 huishoudens zijn aangesloten op glasvezel. Zodat zij een stabiele internetverbinding hebben om deel te nemen aan de digitale samenleving. De gemeente Amsterdam blijft in gesprek met de telecoaanbieders om dit mogelijk te maken. Zie ook activiteit 12. Betrouwbare digitale infrastructuur.
- Middels het partnership met TechConnect zijn in drie jaar tijd 50.000 extra mensen uit ondervertegenwoordigde groepen geactiveerd naar de tech arbeidsmarkt.

16

- Voor Amsterdammers is het makkelijker om online ondersteuning te krijgen op gebied van digitale geletterdheid via KOPPL en de OBA als wegwijzer (met 177.000 leden en 1,3 miljoen online bezoekers).
- Er is een formeel netwerk in de stad van professionele partijen (zowel in de buurt als stedelijk) die samen werken aan het vergroten van de digitale geletterdheid van Amsterdammers.
- Voor Amsterdammers is het makkelijker om online ondersteuning te krijgen op gebied van digitale geletterdheid via KOPPL en de OBA als wegwijzer (met 177.000 leden en 1,3 miljoen online bezoekers).
- Er is een formeel netwerk in de stad van professionele partijen (zowel in de buurt als stedelijk) die samen werken aan het vergroten van de digitale geletterdheid van Amsterdammers.

Randvoorwaarden om digitaal mee te doen

Om te zorgen dat alle Amsterdammers kunnen deelnemen in de digitale wereld, wil het college ook dat iedereen beschikt over de randvoorwaarden om toe te treden. Dat wil zeggen; een veilige en betrouwbare internetverbinding. De ambitie is om internettoegang te realiseren voor alle Amsterdammers, ook Amsterdammers in een kwetsbare situatie. Dit zodat iedereen gebruik kan maken van de nodige hulp en regelingen die momenteel digitaal worden aangeboden, opleidingen en taalcursussen te kunnen blijven volgen en afmaken en in contact te kunnen blijven met hun naasten.

Toegang tot internet is een digitaal recht. Niet alle Amsterdammers hebben thuis een internetverbinding en computer of smartphone of de vaardigheden om die te gebruiken (bron: OIS 2019). Digitale ongelijkheid stapelt op andere vormen van ongelijkheid, zoals armoede, slechte gezondheid en laaggeletterdheid. Daarom werkt de gemeente samen met maatschappelijke organisaties om hun locaties een veilige toegankelijk verbinding te realiseren.

Wat hebben we gedaan?

In de wijken is de digitalisering ondersteund voor kwetsbare groepen doordat:

- De gemeente hardware (gratis) beschikbaar heeft gesteld aan organisaties waar kwetsbare Amsterdammers komen die hun digitale vaardigheden willen verbeteren.
- Op meer dan 50 plekken Publicoam beschikbaar gesteld is op publieke plekken (met focus op Noord, Zuid-Oost en Nieuw-West). Publicoam maakt een wifi-verbinding veilig en eenvoudig toegankelijk. Bij alle deelnemende organisaties kan de Amsterdamer inloggen met dezelfde gegevens. En het internetgebruik wordt niet gevuld.³³ □
- Middels de wifi kaart inzicht gegeven is aan de Amsterdamer waar gratis wifi hotspots in Amsterdam beschikbaar zijn.
- Er zijn gesprekken gevoerd met aanbieders voor de aanleg van Glasvezel. KPN is gestart in Noord met de aanleg van glasvezel. Ook een andere aanbieder heeft zich gemeld om in Amsterdam glasvezel te gaan aanleggen.³⁴ □
- Met 'Iedereen Verbonden' zijn acute tekorten tijdens de coronacrisis opgelost; (3500 refurbished laptops en 2350 internetverbindingen zijn uitgegeven).³⁵ □
- Er is uitvoering gegeven aan Motie 423 van de leden Simons, Ceder en Kılıç inzake aanpak Coronacrisis (Wi-Fi voor dak- en thuislozen). Onderzoek is uitgevoerd om te inventariseren waar gratis veilige wifi gewenst is voor dak- en thuislozen en wat daar voor nodig is.

17

Wat gaan we doen?

- Toegang tot goed werkend internet in de openbare ruimte en thuis; komende jaren wordt ingezet op het organiseren van Publicroom in alle buurthuizen en maatschappelijke dienstverleningslocaties, zoals de Huizen van de Wijk en Wijkservicepunten.
- Meer kwetsbare Amsterdammers hebben beschikking over de juiste up-to-date middelen inclusief basis software voor mailen, tekstverwerking en lessen te streamen. Hiervoor onderzoeken we met de aanpak Armoede de mogelijkheden.
- Naast vaardigheden besteden we ook aandacht aan datawijsheid en gezondheid (schermtijd bijvoorbeeld). Begrijpelijke, weinig 'talige' en meertalige site waar men kan vinden waar men hulp kan krijgen van vrijwilligers en instellingen, materieel en immaterieel in de vorm van trainingen of een hulplijn.
- Voor de organisatie van bovenstaande activiteiten, is een formeel netwerk in de stad van professionele partijen (zowel in de buurt als stedelijk) opgezet die samen werken aan het vergroten van de digitale geletterdheid van Amsterdammers.

Mijn Amsterdam

Met Mijn Amsterdam wordt de Amsterdamer één online loket geboden waar hij overzicht en inzicht heeft in, en daarmee meer regie op, zijn eigen dossiers bij de gemeente Amsterdam. Via Mijn Amsterdam kan de Amsterdamer op één centrale plek zijn persoonlijke gegevens bij de gemeente raadplegen en eenvoudig vervolgaanvragen doen. Hiermee wil het college de toegankelijkheid van de gemeentelijke voorzieningen vergroten.

Vanuit de Agenda Digitale Stad wordt gewerkt aan deze digitale omgeving (Mijn Amsterdam). De Amsterdamer kan via Mijn Amsterdam zien welke gegevens bij de gemeente bekend zijn, en welke dossiers hij heeft lopen. Bijvoorbeeld een vergunningaanvraag, scholierenvergoeding en zijn parkeervergunning. Ook ontvangt hij relevante tips op basis van zijn persoonlijke situatie.

Wat hebben we gedaan?

Op 11 november 2019 is een eerste versie van Mijn Amsterdam beperkt online gegaan.³⁶ ■ In 2020 is het loket verder ontwikkeld en sinds 22 juni is Mijn Amsterdam via amsterdam.nl overal zicht- en vindbaar voor Amsterdammers. Op dit moment kunnen Amsterdammers de volgende informatie raadplegen op Mijn Amsterdam (wanneer men deze voorzieningen gebruikt):

- Persoonsgegevens (BRP)
- Burgerzaken (paspoort, ID-kaart)
- Inkomen (Bijstand, Stadspas, Tozo)
- Zorg (Wmo-voorzieningen)
- Belastingen
- Erfpacht
- Ontheffingen milieuzone
- Afval
- Vergunning tijdelijke verkeersmaatregel
- Persoonlijke kaart Mijn Buurt
- Persoonlijke tips, bijv. over armoede

Begin december is naast de bestaande inwonersversie ook de versie van het loket voor de Amsterdamse ondernemers online gegaan, met daarin onder meer informatie over hun bedrijf uit het Handelsregister, bedrijfsafval, belastingen en ontheffing milieuzone.

Mijn Amsterdam

Welkom op Mijn Amsterdam

Mijn Amsterdam is uw persoonlijke online pagina bij de gemeente Amsterdam.

Voor particulieren en eenmanszaken

DigiD

Inloggen met DigiD

Hebt u nog geen DigiD? Regel dit dan eerst.
Ga naar [DigiD aanvragen](#)

Voor ondernemers

Inloggen met EHerkenning

U hebt EHerkenning niveau 2+ nodig om in te loggen.
Ga naar [eherkenning.nl](#) voor meer informatie.

Vragen over Mijn Amsterdam?
Kijk bij [veelgestelde vragen over Mijn Amsterdam](#)

Wat gaan we doen?

De eerste reacties van Amsterdammers zijn overwegend positief, maar het kan nog beter. Het doel van 2021 is, net als in 2020, om Mijn Amsterdam verder te laten groeien naar een basisniveau van volwassenheid, en het daarmee inhoudelijk een duidelijke basispositie te geven in de gehele digitale dienstverlening van de gemeente Amsterdam. Hiervoor wordt de functionaliteit en informatie in het loket steeds verder ontwikkeld. Hiermee kan de Amsterdammer steeds meer via dit online loket regelen met de gemeente.

In 2021 wordt de volgende informatie aan het portaal toegevoegd (niet uitputtende lijst): diverse vergunningen waaronder vakantieverhuur-, taxi-, horeca-, omgevingsvergunning; onderwijsvoorzieningen zoals leerlingenvervoer en een uitbreiding van de wmo-voorzieningen.

Toevoeging aan het portaal van de volgende informatie is nog afhankelijk van de oplevering van nieuwe systemen in 2021: aktes; statusinformatie burgerzaken (zoals verhuizing); parkeervergunning; ingediende klachten en bezwaren, subsidies, armoedevoorzieningen.

Een inclusieve digitale dienstverlening

19

De gemeente en publieksdiensten moeten toegankelijk, begrijpelijk en bruikbaar zijn voor iedereen, ongeacht de digitale activiteit van de persoon. Zowel online als offline.

Door middel van pilots en het betrekken van de diverse doelgroepen, leren we als organisatie hoe we dit kunnen doen. Digitalisering biedt de kans om gemeentelijke diensten aan te bieden die beter afgestemd zijn op de Amsterdammer, bijvoorbeeld door het inzetten een online tolk of geluidsversterking.

Wat hebben we gedaan?

Voor de gemeentelijke dienstverlening is het programma *digitale inclusieve dienstverlening* gestart:

- Een onderzoek naar onze dienstverlening onder laag verstandelijk beperkten, 75+-ers en mensen met een niet-westerse achtergrond, heeft designrichtlijnen opgeleverd voor inclusieve oplossingen.
- Er zijn testen gedaan met co-browsing, wat betekent dat het klant Contactcentrum (CCA) mee kan kijken met Amsterdammers tijdens hun bezoek. De behoefte aan het co-browsing bleek te klein om dit structureel te implementeren.
- In het kader van Taal voor Allemaal, een programma waarbij gemeentelijke procedures, teksten en documenten vereenvoudigd worden, is: - een aantal concrete processen verbeterd (Stadspas, Scootmobiel, Persoonsgebonden budget - Hulp bij Huishouden, gratis laptop, brieven Identificatieplicht voor 13-jarigen) - de Schrijfwijzer verrijkt met een stappenplan voor het toepassen van TaalvoorAllemaal en een beeldwijzer voor het communiceren met beelden.
- Op alle stadsloketten is apparatuur beschikbaar om via teletolk Amsterdammers in gebarentaal te helpen. Ook zijn spraakversterkers beschikbaar voor slechthorenden.
- Een gemeente-brede werkwijze is vastgelegd om, samen met Cliëntenbelang Amsterdam, mensen met een beperking te betrekken bij ontwikkelen en valideren van dienstverlening.
- We voldoen voor formulieren en amsterdam.nl aan de WCAG (richtlijnen online toegankelijkheid)³⁷ en er is een project opgezet om in de hele organisatie structureel te voldoen aan deze toegankelijkheidsrichtlijnen.
- Medewerkers van WPI, Stadsloket en CCA zijn getraind om Amsterdammers met niet zichtbare beperkingen (ca. 150.000) beter te herkennen en van dienst te kunnen zijn.
- Voor afspraken op het Stadsloket worden digitale herinneringen (notificaties) gestuurd, uit onderzoek bleek dat doelgroepen behoefte hebben aan bevestiging van de afspraak.
- In samenwerking met onder andere adviesbureau PBLQ is een normenkader gemaakt waarmee we inclusiviteit van dienstverlening kunnen meten en verbeteren.
- Er zijn testen gedaan met videobellen bij dienstverlening. De ervaringen worden meegenomen in een vervolg op de testen in 2021.

Wat gaan we doen?

- In 2021 onderzoeken we mogelijkheden voor bredere toepassing van digitale herinneringen versturen en stellen we richtlijnen op voor het bevestigen van stappen in bijvoorbeeld aanvraagprocedures van voorzieningen.
- Een landelijke pilot Digitaal Machtigen die in 2020 zou plaatsvinden, is pas recent gestart en zorgt ervoor dat in 2021 een prototype en businesscase wordt gemaakt.
- In 2021 wordt het normenkader inclusiviteit dienstverlening binnen de organisatie getoetst en gevalideerd.
- Videobellen krijgt een vervolg met MS Teams, de Video-belapplicatie die de standaard is van de gemeentelijke organisatie. Onderzocht worden gebruiksbereidheid en meerwaarde voor doelgroepen.

Een meer digitale overheid

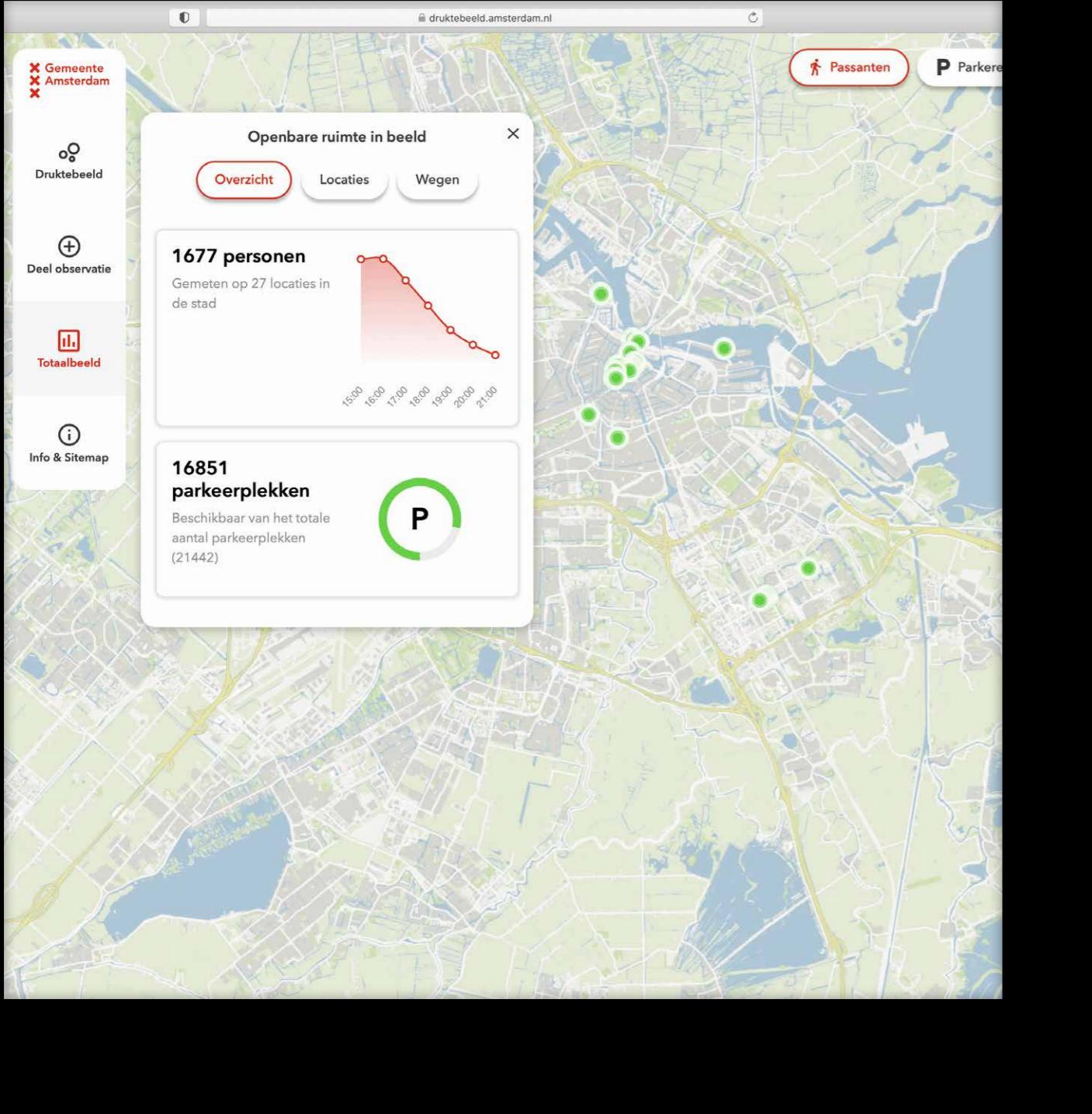
20

Door datagedreven te werken, moderne technologische toepassingen te implementeren in de dienstverlening en processen van de gemeentelijke organisatie zorgen we voor een snellere, betere en passendere dienstverlening. De Amsterdammer wordt beter geholpen, ervaart gemak in contact met de gemeente en ervaart de gemeente als betrouwbaar.

Wat hebben we gedaan?

Vanuit de Agenda Digitale Stad is in 2019 gestart met ondersteuning van het programma Moderne Overheid. Dat programma ondersteunt de verschillende domeinen in de gemeentelijke organisatie bij zogenoemde "Digitale Transformatie". In 2019-2020 is ingezet op:

- Werk- en inkomen: aan de hand van de 'klantreis' van een werkzoekende is onderzocht welke digitale middelen ondersteunend kunnen zijn. Denk daarbij aan technologie die de werkzoekende en beschikbaar werk slimmer matcht. Gedurende de coronacrisis is ingezet op het efficiënt inrichten van de digitale dienstverlening met betrekking tot de Tijdelijke overbruggingsregeling voor ondernemers.
- Schulden 18+/18-: als jongeren 18 worden, dan verandert er een hoop: je moet jezelf (zorg)verzekeren, je kunt je inschrijven voor een sociale huurwoning, krijgt meer financiële verantwoordelijkheden en je bent niet langer leerplichtig. We ontwikkelen op dit moment met verschillende partijen (zowel binnen als buiten de gemeente) een applicatie die jongeren kunnen gebruiken om eenvoudig deze zaken te kunnen regelen. Deze applicatie, de PingPing app, is in 2021 gereed.
- Versterken vroeg signalering bij schulden: Een verkenning richt zich op de mogelijkheid om technologie in te zetten, die bij diverse instanties signaleert wanneer een Amsterdamer in de schulden komt. Het doel is om met de samenwerkende instellingen eerder (vroeg) te signaleren wanneer iemand betalingsachterstanden oloopt en in de schulden komt.
- Schoon, heel en veilig: moderne technologie kan helpen om de goede informatie te geven op het juiste moment voor het schoonmaken en het beheren van de stad. Samen met de uitvoerende diensten van de gemeente in de openbare ruimte worden applicaties ontwikkeld waarmee informatie uit meldingen voorspeld, zodat daar ingezet wordt het nodig is.

Wat gaan we doen?

- Binnen het I-domein wordt verder gewerkt aan kwalitatieve data en ontsluiting van data, ter ondersteuning van datagestuurd werken.
- Binnen de processen van WPI worden verkenningen gedaan van technologische toepassingen binnen de processen van werk en inkomen, denk aan automatisch ingevulde formulieren, verkenning op inkomstenvoorzieningen. En deze toepassingen schaalbaar maken voor meerdere diensten van de gemeente.
- Implementeren van de uitgevoerde pilot objectherkenning in de openbare ruimte in reguliere processen, zodat in de hele stad vuilnis efficiënt kan worden opgehaald.

Participatie via digitale toepassingen

De gemeente Amsterdam zet samen met partners in op het vergroten van de participatiemogelijkheden van de Amsterdammer. Door een betere informatiepositie is de Amsterdamer beter in staat kwalitatief te kunnen participeren in de maatschappij. Daarnaast wordt voor een deel van de Amsterdamer burgerparticipatie laagdrempeliger door het online vorm te geven.

Met techniekonderwijs, bijscholing en goede toegang tot kennis, informatie en educatie ondersteunen we alle Amsterdammers bij het betekenisvol vormgeven van hun werk en privéleven. Samen met maatschappelijke partners in de stad wordt ingezet op openheid van kennis en toegang tot informatie en educatie voor alle Amsterdammers. Diverse (digitale) toepassingen worden ontwikkeld om Amsterdammers in staat te stellen hun invloed te vergroten.

Wat hebben we gedaan?

Deze activiteiten worden samen met het programma Democratisering uitgevoerd.

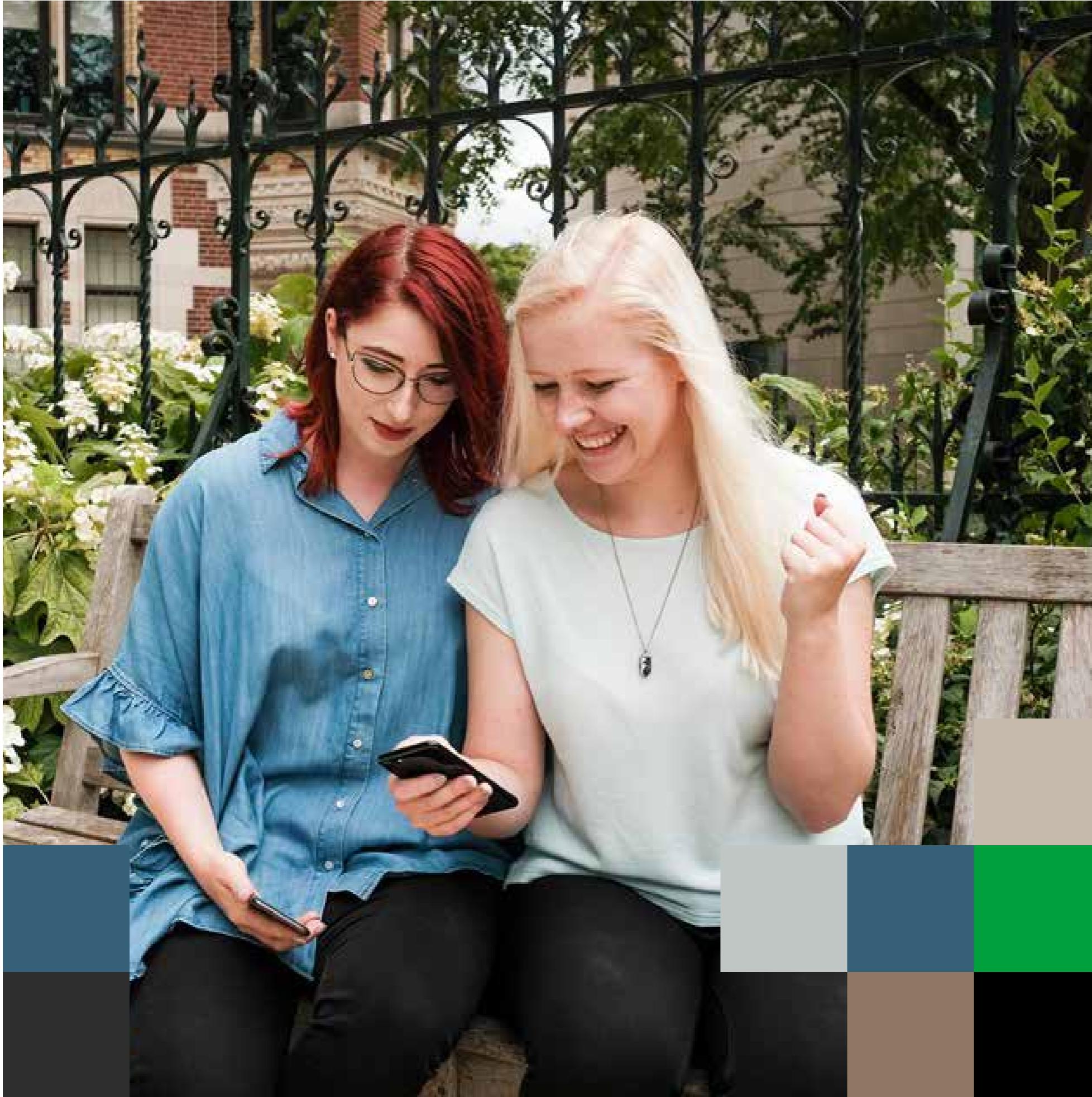
- In 2019 is de Online Uitvoeringsagenda ontwikkeld en getest, met daarin op de coalitiethema's de doelen en stand van zaken. In 2020 is de Online Uitvoeringsagenda live gegaan: volg.amsterdam.nl
- Diverse online participatie trajecten zijn uitgevoerd, waaronder Stem van West en OostBegroot.
- In Mijn Amsterdam is ook een onderdeel opgenomen Mijn Buurt met daarin informatie over de buurt waarin iemand staat ingeschreven. In Mijn Amsterdam zal bij Mijn Buurt steeds meer informatie over de buurt beschikbaar worden gesteld. Zie ook activiteit 18. Mijn Amsterdam.

Wat gaan we doen?

- Informatie over besluitvorming op buurtniveau volgt via de pilot over het openbaar maken van alle besluitvormingsinformatie van de gemeente Amsterdam. Zie ook activiteit 13. Gemeentelijk 'open, tenzij'-beleid.
- Meer online participatietools worden ontwikkeld via programma democratisering.

21

Goed-ID / IRMA applicatie

22

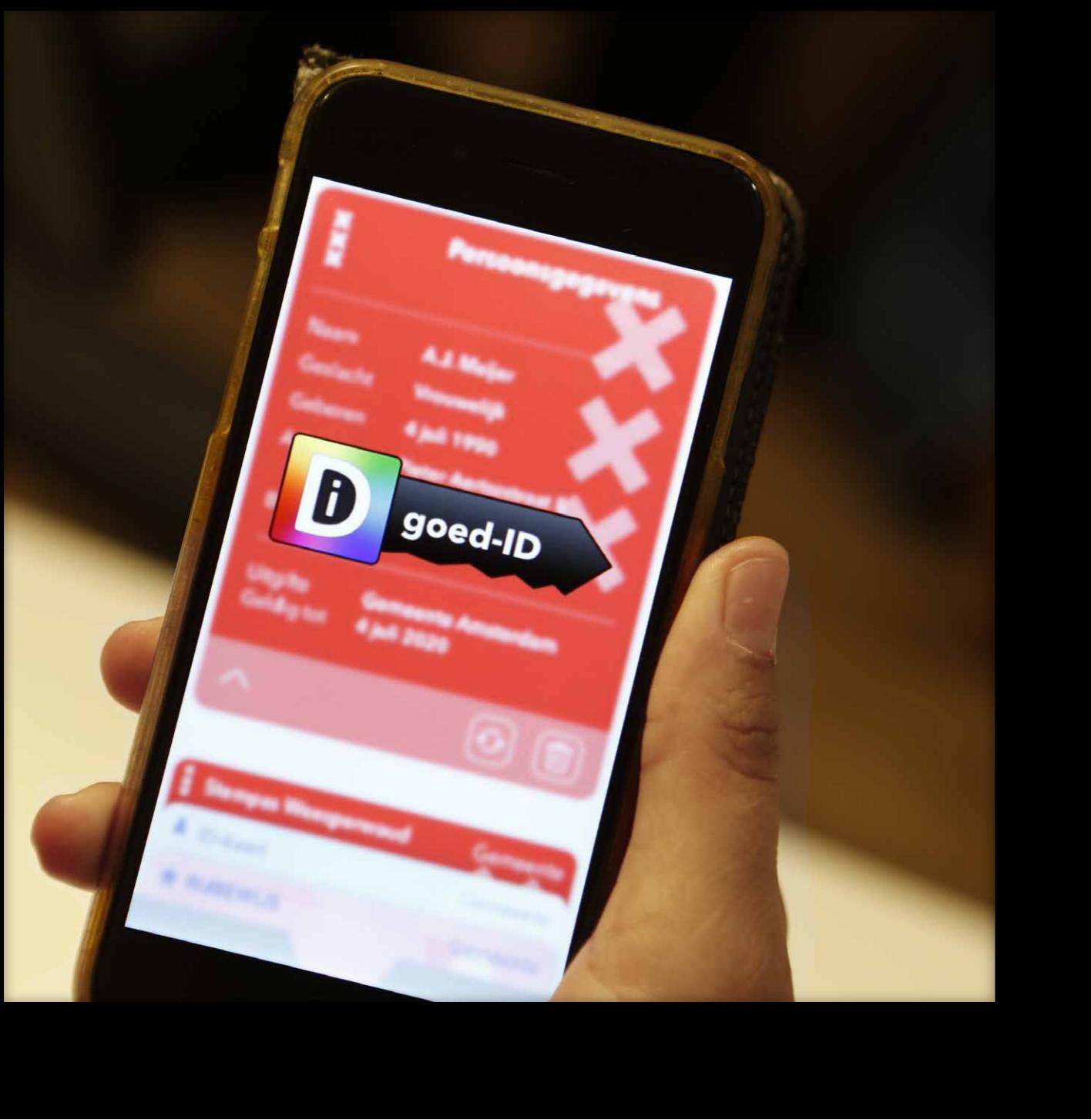
Het college wil datagebruik van de Amsterdammers minimaliseren. Voor authenticatie zijn niet altijd alle persoonsgegevens nodig. De applicatie IRMA wordt ontwikkeld, zodat de authenticatie voor gemeentelijke diensten straks heel gemakkelijk en privacyvriendelijk verloopt. Daarnaast wordt het invullen van online formulieren voor de Amsterdamer vereenvoudigd. Want zij hoeven dan niet altijd al hun persoons- en adresgegevens opnieuw te verstrekken.

Onder de noemer 'goed-ID' is deze privacybeschermende en gebruiksvriendelijke app beschikbaar gesteld aan Amsterdammers³⁸. De app is ontwikkeld samen met de Stichting Privacy by Design. De gemeente Amsterdam heeft ook een demosite gelanceerd, waarmee inwoners kunnen ervaren hoe zij zorgvuldig online persoonsgegevens kunnen delen. De IRMA-app maakt dataminimalisatie mogelijk en geeft inwoners regie over hun eigen gegevens. De applicatie kan de komende jaren voor steeds meer diensten worden gebruikt.

Wat hebben we gedaan?

De gemeente Amsterdam werkt mee aan de ontwikkeling van de applicatie goed-ID/IRMA, zodat deze in de praktijk gebruikt kan worden.

- Samen met Amsterdammers is een aantal pilots gedaan met als doel de gebruiksvriendelijkheid te testen en verbeteren. Hieruit kwam bruikbare feedback en is de app verder ontwikkeld. Voor bewoners en gebruikers van de stad is een demo-site gerealiseerd waar men de IRMA app kan uitproberen en waar we als gemeente feedback verzamelen.
- De eerste toepassing wordt voorbereid; de koppeling met 'meldingen openbare ruimte' in Mijn Amsterdam. IRMA wordt hierbij ingezet om de melding te koppelen aan een emailadres en telefoonnummer. Hierdoor is de afhandeling terug te vinden voor de melder.
- Samen met de gemeenten Groningen, Leiden, Haarlem, Utrecht, Almere en Nijmegen, de VNG en het ministerie van BZK wordt gewerkt aan de ontwikkeling van de applicatie. De gemeente Amsterdam is hierdoor mede-richtinggevend geweest in de afgelopen jaren in deze landelijke implementatie. We helpen met onze concrete voorbeelden het Rijk vorm te geven aan de Wet digitale overheid. Veilige authenticatie is niet alleen een gemeentelijke of landelijke uitdaging, het is ook een belangrijke ambitie van de EU.
- Uitvoering proeftuinen digitale identiteit in Amsterdam, ook in Europese samenwerking.³⁹ Gemeenten zijn op bestuurlijk niveau in gesprek gegaan over de ontwikkeling van Digitale Identiteit, om zo input te leveren voor de Toelatingskaders voor Private authenticatie diensten voor overheidsdienstverlening, onderdeel van de Wet Digitale Overheid.

Wat gaan we doen?

- De komende jaren implementeren we goed-ID/IRMA binnen gemeentelijke processen waarvoor authenticatie nodig is, bijvoorbeeld bij gehandicapten parkeren en 'machtigen'.
- De ambitie is om op korte termijn ook gegevens van ambtenaren op deze wijze uit te geven bij gemeentelijke processen. Dit betekent dat een Amsterdammer kan zien met welke ambtenaar hij contact heeft in het systeem. De Amsterdammer ziet alleen de gegevens van de ambtenaar die van belang zijn.
- In 2021 wordt gewerkt aan het verzorgen van de technologische infrastructuur voor de nieuwe manier van identificatie en authenticatie (veiliger en privacy-beschermend) in de online omgeving van de gemeente. Op basis daarvan kunnen meer diensten worden aangesloten.

Rapportage in lijstvorm met stoplicht

- groen = wordt naar verwachting gerealiseerd
- oranje = vergt bijsturing
- rood = wordt niet gerealiseerd

Activiteit	Doel (prioriteit) uit agenda	Doel-realisaie	Borging na 2022	Toelichting
1. Digitale rechten	<ul style="list-style-type: none"> ■ Internationaal en nationaal erkende digitale rechten en spelregels over de omgang met verzameling van data van personen in de openbare ruimte. ■ Privacy van personen wordt zoveel als mogelijk gewaarborgd. 	■ Groen	■ Groen	
2. Voorwaarden voor platformen	<ul style="list-style-type: none"> ■ Internationaal en nationaal erkende digitale rechten en spelregels over de omgang met verzameling van data van personen in de openbare ruimte. ■ Privacy van personen wordt zoveel als mogelijk gewaarborgd. 	■ Groen	■ Groen	
3. Datagebruik en wifi-tracking	<ul style="list-style-type: none"> ■ Internationaal en nationaal erkende digitale rechten en spelregels over de omgang met verzameling van data van personen in de openbare ruimte. ■ Privacy van personen wordt zoveel als mogelijk gewaarborgd. 	■ Groen	■ Groen	
4. Een kennisnetwerk voor verantwoord inzetten van data en technologie	<ul style="list-style-type: none"> ■ De gemeente Amsterdam is in staat te beoordelen wat de impact is van technologie voor de stad, gemeentelijke organisaties en de Amsterdammer. 	■ Oranje	■ Groen	Vraagt blijvend aandacht om de snelle ontwikkelingen op gebied van digitalisering te volgen en voldoende kennis op te ontwikkelen.
5. De Tada-principes	<ul style="list-style-type: none"> ■ Amsterdammers gaan zelf zoveel mogelijk over de data die hen betreft. Dit geldt zowel voor de data die de gemeente Amsterdam verzamelt, als voor de data die door bedrijven wordt verzameld. 	■ Oranje	■ Groen	Gemeentebrede acceptatie in zowel in de gemeentelijke organisatie als in de stad, verdient aandacht.
6. Gemeentelijke sourcingstrategie	<ul style="list-style-type: none"> ■ Digitale diensten van de gemeente Amsterdam zijn transparant. Want data mag niet discrimineren of gelijke kansen in de weg staan. 	■ Oranje	■ Groen	Blijvende focus nodig om sourcingstrategie na te leven.
7. Agenda Digitale Veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> ■ De digitale veiligheid voor Amsterdammers wordt verhoogd met een breed gedragen visie op digitale veiligheid en de nodige maatregelen die daaruit volgen. ■ Een veilige, goed functionerende digitale infrastructuur voor iedereen om de potentie van digitalisering nu en in de toekomst te kunnen benutten. 	■ Groen	■ Groen	

Activiteit	Doel (prioriteit) uit agenda	Doel-realisaie	Borging na 2022	Toelichting
8. Digitale Perimeter en proeftuinen corona	<ul style="list-style-type: none"> ■ De digitale veiligheid voor Amsterdammers wordt verhoogd met een breed gedragen visie op digitale veiligheid en de nodige maatregelen die daaruit volgen. 	■ Oranje	■ Groen	Vertraging van de Digitale Perimeter ivm uitstel EK voetbal. De proeftuinen corona zijn onderdeel van het Herstelplan Kunst & Cultuur.
9. Veilige data-uitwisseling	<ul style="list-style-type: none"> ■ Met kennisinstellingen en bedrijven wordt gewerkt aan een 'Amsterdam Data Exchange', waarin data veilig en eerlijk kan worden uitgewisseld. 	■ Groen	■ Groen	
10. Amsterdams gedachtegoed in het landelijk telecombeleid	<ul style="list-style-type: none"> ■ Een veilige, goed functionerende digitale infrastructuur voor iedereen om de potentie van digitalisering nu en in de toekomst te kunnen benutten. 	■ Oranje	■ Groen	
11. 5G Fieldlabs	<ul style="list-style-type: none"> ■ Een veilige, goed functionerende digitale infrastructuur voor iedereen om de potentie van digitalisering nu en in de toekomst te kunnen benutten. 	■ Oranje	■ Groen	Vertraging ivm uitstel EK voetbal.
12. Betrouwbare digitale infrastructuur	<ul style="list-style-type: none"> ■ Een veilige, goed functionerende digitale infrastructuur voor iedereen om de potentie van digitalisering nu en in de toekomst te kunnen benutten 	■ Oranje	■ Groen	
13. Gemeentelijk "Open, tenzij" - beleid	<ul style="list-style-type: none"> ■ De gemeente maakt haar data 'open' en/of deelbaar op een gemeentelijk platform, voor zover passend binnen wettelijke regels. 	■ Oranje	■ Groen	Vraagt cultuurverandering gemeentelijke organisatie.

Activiteit	Doel (prioriteit) uit agenda	Doel-realisatie	Borging na 2022	Toelichting
14. Beleid voor dataminalisatie	<ul style="list-style-type: none"> Data over mensen en organisaties wordt alleen door de gemeente Amsterdam gebruikt als het echt nodig is. Amsterdammers gaan zelf zoveel mogelijk over de data die hen betreft. Dit geldt zowel voor de data die de gemeente Amsterdam verzamelt, als voor de data die door bedrijven wordt verzameld. Digitale diensten van de gemeente Amsterdam zijn transparant. Want data mag niet discrimineren of gelijke kansen in de weg staan. 	Orange	Green	Daadwerkelijke toe-passing van dataminalisatie in diverse portefeuilles vraagt aandacht.
15. Agenda Amsterdamse Intelligentie	<ul style="list-style-type: none"> Digitale diensten van de gemeente Amsterdam zijn transparant. Want data mag niet discrimineren of gelijke kansen in de weg staan. De gemeente Amsterdam is in staat te beoordelen wat de impact is van technologie voor de stad, gemeentelijke organisaties en de Amsterdammer. 	Orange	Green	Blijvende aandacht voor voldoende kennis in organisatie.
16. Een netwerk ter vergroting van digitale wijsheid	<ul style="list-style-type: none"> Vergroten van de digitale zelfredzaamheid van de Amsterdamer, waaronder kennis en vaardigheden om technologie te gebruiken en de vaardigheden om informatie te vinden, te duiden en te gebruiken. Vergroten van de digitale weerbaarheid van de Amsterdamer. Zowel op het tegen gaan van uitsluiting en eenzaamheid, als op het internet zelf weerbaar zijn tegen pesten en intimidatie. 	Green	Orange	Vergt aandacht om structurele inzet en financiering te organiseren
17 Randvoorwaarden om digitaal mee te doen	<ul style="list-style-type: none"> Alle Amsterdammers hebben toegang tot het internet. 	Green	Orange	Vergt aandacht om structurele inzet en financiering te organiseren.
18. Mijn Amsterdam	<ul style="list-style-type: none"> De gemeente en publieksdiensten zijn toegankelijk, begrijpelijk en bruikbaar voor iedereen, ongeacht de digitale activiteit van de persoon. Zowel online als offline. 	Green	Green	

Activiteit	Doel (prioriteit) uit agenda	Doel-realisatie	Borging na 2022	Toelichting
19. Een inclusieve digitale dienstverlening	<ul style="list-style-type: none"> De gemeente en publieksdiensten zijn toegankelijk, begrijpelijk en bruikbaar voor iedereen, ongeacht de digitale activiteit van de persoon. Zowel online als offline. 	Orange		
20. Een digitale overheid	<ul style="list-style-type: none"> De gemeente en publieksdiensten zijn toegankelijk, begrijpelijk en bruikbaar voor iedereen, ongeacht de digitale activiteit van de persoon. Zowel online als offline. 			
21. Participatie via digitale toepassingen	<ul style="list-style-type: none"> Goed geïnformeerd publiek debat: Amsterdammers zijn in staat om interactief online beleidsontwikkeling te volgen en te beïnvloeden. 			
22. Goed-ID / IRMA applicatie	<ul style="list-style-type: none"> Data over mensen en organisaties wordt alleen door de gemeente Amsterdam gebruikt als het echt nodig is. De gemeente en publieksdiensten zijn toegankelijk, begrijpelijk en bruikbaar voor iedereen, ongeacht de digitale activiteit van de persoon. Zowel online als offline. 			

Slotwoord

Hoewel onze Digitale Stad al lang geleden ontstond, heeft dit college voor het eerst een portefeuillehouder ICT én Digitale Stad. Een portefeuille over een ontwikkeling, digitalisering, die razendsnel gaat en zowel de stad raakt als versterkt. Want data en technologie bieden ons oneindig veel kansen. Zo zetten we het in om Amsterdammers in een vroeg stadium hulp te kunnen bieden door te betalingsachterstanden te signaleren. Maar het kan ons ook in ons dagelijks leven ernstig schaden. Bij de Toeslagenaffaire hebben we kunnen zien hoe technologie inzetten zonder menselijke maat kan leiden tot fouten.

Ik ben trots op wat wij de afgelopen periode hebben bereikt. Maar we zijn ook nog lang niet klaar. Wat voor Digitale Stad willen wij zijn, nu en in de toekomst? Deze vraag blijft actueel en daar moeten we ons elke dag tot verhouden, als bestuurders, raadsleden en Amsterdammers. Iedere dag zijn er nieuwsberichten over kinderen die slachtoffer zijn van sexting of online pesten, over desinformatie die via allerlei kanalen de wereld in worden gezonden en zelfs verkiezingen beïnvloeden, over de macht van de grote tech organisaties, en over toenemende ongelijkheid doordat het voor sommige mensen steeds lastiger wordt om mee te kunnen komen in deze snel digitaliserende samenleving.

Als Amsterdam moeten wij blijvend het gesprek voeren over hoe wij niet alleen als Amsterdam *slim* zijn en vooroplopen op het gebied van innovatie, maar ook wijs zijn in de wijze waarop wij de technologie en data voor de stad inzetten. Zodat het ten goede komt aan onze stad en alle Amsterdammers die er leven. Dit is een uitdaging, maar een die we als stad zeker aan kunnen als we gebruik maken van alle creativiteit en kennis die daarvoor in Amsterdam aanwezig is.

Technologie gebruiken en blijvend nadenken vraagt extra aandacht en investering in kennis over verantwoorde IT. Hier besteden we de komende twee jaar, de volgende helft van de Agenda Digitale Stad, veel aandacht aan. Zo zorgen we ervoor dat de Amsterdamer de technologie om zich heen kan vertrouwen, begrijpen en zich vrij door de stad kan bewegen. Door ook creatieven te betrekken, kunnen we via ontwerp en anders kijken zorgen dat technologie voor iedereen beschikbaar én hanteerbaar is. Ook blijven we kijken naar wat het betekent om mens te zijn in de digitale wereld en welke keuzes je daarin zelf kan maken.

Technologie inzetten waar kan en nodig, met menselijke maat en wijze afwegingen. Dat is wat ik blijf agenderen via de Agenda Digitale Stad. Ik hoop dat de gemeenteraad ons daarin scherp houdt en vragen blijft stellen.

Bijlage 1: Waar staan de activiteiten uit de Agenda Digitale Stad 1.0 in deze tussenrapportage?

Activiteiten 2019	Activiteiten rapportage 2019-2020	Activiteiten 2019	Activiteiten rapportage 2019-2020
1. We ontwikkelen en stellen samen met anderen digitale rechten en spelregels vast: ■ Digital rights coalitie ■ Een Europese aanpak voor meer zeggenschap van burgers over data.	1. Digitale rechten 14. Beleid voor dataminimalisatie	10. We brengen de mogelijkheden voor het verbieden van wifi-tracking (bluetooth, NFC, GSM) door bedrijven in de openbare ruimte in kaart.	3. Dagebruik en wifi-tracking 14. Beleid voor dataminimalisatie
2. We implementeren het Tada manifest, waaronder een quick scan van de Tada-principes op het huidige beleid.	5. DeTada-principes	11. We experimenteren met een digitale identiteit, met als doel de Amsterdamer de mogelijkheid te geven om enkel gegevens te delen die noodzakelijk zijn.	22. Goed-ID / IRMA applicatie
3. We geven inzicht in waar slimme apparaten zich bevinden in de stad en welk type data wordt verzameld; ■ Lanceren van het sensor register waar de sensoren van de gemeente Amsterdam in zijn opgenomen. ■ Uitbreiden met sensoren van ondernemers/ publieke partners (op vrijwillige basis).	3. Dagebruik en wifi-tracking 14. Beleid voor dataminimalisatie	12. We investeren in kennis en kunde over technologie. Om slimmer beleid te maken en om proactief te kunnen handelen bij nieuwe (technologische) ontwikkelingen en toepassingen in de stad, onder andere met een tech-roadmap om de stand van de ontwikkeling in technologische ontwikkelingen en de maatschappelijke impact hiervan te duiden en inzet in onderzoek en ontwikkeling te prioriteren.	4. Een kennisnetwerk voor verantwoord inzetten van data en technologie 15. Agenda Amsterdamse Intelligentie
4. We onderzoeken de mogelijkheden om privacy by design, security en open koppelvlakken voor de digitale infrastructuur te realiseren, welke eisen te stellen en welke aanwezige standaarden (internationaal) te gebruiken.	2. Voorwaarden voor digitale platformen	13. Wij geven Amsterdammers inzicht in de beschikbare wifi-hotspots in Amsterdam en we onderzoeken de mogelijkheden om wifi gratis beschikbaar te stellen op meer plekken, waaronder in openbare gebouwen en druk bezochte ruimten in de stad, gebruik makend van Publicroom.	17. Randvoorwaarden om digitaal mee te doen
5. We stellen hanteerbare gedragsregels op voor de digitale stad onder andere door het publiek debat te houden rondom ethische vraagstukken, en ontwikkelen mogelijkheden de regels te handhaven. Bijvoorbeeld via contractvoorraarden.	2. Voorwaarden voor digitale platformen 4. Een kennisnetwerk voor verantwoord inzetten van data en technologie	14. Wij faciliteren maatschappelijke voorzieningen in de stad zodat zij maatregelen kunnen treffen om voorzieningen digitaal toegankelijk te maken voor alle Amsterdammers. Hier toe wordt een handboek opgesteld met maatregelen voor een veilige, toegankelijke, inclusieve online dienstverlening.	17. Randvoorwaarden om digitaal mee te doen
6. Samen met inwoners en ondernemers uit de wijk realiseren wij een goed beschikbare, toegankelijke, veilige en toekomstvaste digitale omgeving op drie verschillende locaties (Buiksloterham, Indische Buurt en Arenapoort).	7. Agenda Digitale Veiligheid	15. Wij stimuleren initiatieven in de stad op het gebied van inclusie, weerbaarheid en bewustwording van gebruik van technologie.	16. Een netwerk ter vergroting van digitale wijsheid
7. We voeren samen met partners 5G fieldlab(s) uit voor Amsterdam Zuidoost, waarin onderzocht worden welke (nieuwe) toepassingen er met 5G mogelijk zijn, welke nuttig zijn voor de Amsterdammers, en stellen data spelregels op voor opdrachtnemers. Voorbeelden toepassingen: Op afstand onderwijs geven wanneer kinderen ziek zijn, en op afstand hulpdiensten ondersteunen met kennis en kunde vanuit ziekenhuizen.	10. Uitvoeren 5G Fieldlabs 6. Vaststellen gemeentelijke sourcingstrategie	16. Onderzoek naar digitale weerbaarheid onder Amsterdamse jongeren. Het resultaat van het onderzoek levert input op voor het (verder) vormgeven van interventies op het gebied van problematisch social mediagedrag en bewustwording.	7. Agenda Digitale Veiligheid 16. Een netwerk ter vergroting van digitale wijsheid
8. We ontwikkelen en testen digitale toepassingen om de service en veiligheid te vergroten van de bezoeker aan het Arenagebied.	8. Digitale Perimeter en proeftuin corona	17. We stimuleren tegenhangers van schermtijd (experimenten met sport & bos en kunst en cultuur)	16. Een netwerk ter vergroting van digitale wijsheid
9. We stellen een visie op tegen digitale criminaliteit samen met een diversiteit aan publieke partners, inclusief de nodige maatregelen in een actieplan langs de lijnen: digitaal weerbare samenleving en overheid, vitale infrastructuur en bestuurlijke stabiliteit.	7. Agenda Digitale Veiligheid	18. We stellen een data strategie op met beleid op de thema's dataminimalisatie, datasoevereiniteit, data commons en open data.	2. Voorwaarden voor digitale platformen 6. Gemeentelijke sourcingstrategie 14. Beleid voor dataminimalisatie
		19. Samen met een onafhankelijke partij laten wij algoritmes die de gemeente Amsterdam gebruikt auditeren.	15. Agenda Amsterdamse Intelligentie

Activiteiten 2019	Activiteiten rapportage 2019-2020
20. We stellen onze data 'open' en of deelbaar op een gemeentelijk platform beschikbaar waar mogelijk, zover passend binnen wettelijke regels.	13. Gemeentelijk "Open, tenzij"-beleid
21. Wij ontwikkelen voor iedere Amsterdamer een persoonlijke digitale omgeving (Mijn Amsterdam) waarmee: ■ inzicht wordt gegeven in de gegevens die over hem of haar zijn opgeslagen door de gemeente ■ voorzieningen worden voorgelegd die passen bij de situatie van de Amsterdamer.	18. Mijn Amsterdam
22. We stellen een informatiecommissaris aan die samen met de functionaris gegevens bescherming ervoor zorgt dat de uitgangspunten 'open tenzij' en 'privacy by design' worden gewaarborgd, aangejaagd en gehandhaafd.	13. Gemeentelijk "Open, tenzij"-beleid
23. We realiseren vier ontwerptrajecten op opgaven waar digitalisering de potentie heeft om zowel onze eigen dienstverlening als in de keten duurzaam te verbeteren.	20. Werken aan een meer digitale overheid
24. We ontwikkelen diverse digitale toepassingen om de dienstverlening van Amsterdam te vereenvoudigen, waaronder de subsidieservice.	20. Een digitale overheid
25. We vergroten de toegankelijkheid van de gemeentelijke website.	19. Een inclusieve digitale dienstverlening
26. We voeren een quick scan uit op digitale diensten van de gemeente Amsterdam op begrijpelijkheid (taalstijl) en toegankelijkheid (typen en spreken).	19. Een inclusieve digitale dienstverlening
27. We versterken en ontsluiten de verbinding tussen bestaande initiatieven door middel van digitale voorzieningen	16. Een netwerk ter vergroting van digitale wijsheid
28. We ondersteunen coöperaties die een alternatief willen bieden voor platform monopolisten.	2. Voorwaarden voor digitale platformen
29. Projecten worden gestart samen met Amsterdammers om hen verantwoordelijkheid te geven over hun directe leefomgeving, zoals het project Amsterdam Sounds. Samen met Amsterdammers worden geluid en of luchtkwaliteitsoren geplaatst en uitgelezen om het geluidsniveau en de luchtkwaliteit in hun wijk zichtbaar te maken. De door Amsterdammers gegenereerde data krijgt officiële status.	21. Participatie via digitale toepassingen De genoemde toepassingen worden verder ontwikkeld binnen het Masterplan Handhaving & Reiniging.
30. Samen met de regio een netwerk van digitale meetpunten realiseren dat bruikbare data genereert over de kwaliteit van het leefgebied.	21. Participatie via digitale toepassingen De genoemde toepassingen worden verder ontwikkeld binnen het Masterplan Handhaving & Reiniging.

Activiteiten 2019	Activiteiten rapportage 2019-2020
31. We stellen een strategie op voor digitale inclusie samen met publieke partners en partners uit de stad, inclusief de nodige maatregelen in een actieplan langs de lijnen: 21ste eeuw vaardigheden, toegang en openheid van kennis.	16. Een netwerk ter vergroting van digitale wijsheid
32. Wij stimuleren initiatieven in de stad op buurt- en wijkniveau op het gebied van inclusie, weerbaarheid en bewustwording van gebruik technologie (digitale cultuur, (in) formele hulpverleners, buurtinitiatieven).	16. Een netwerk ter vergroting van digitale wijsheid 21. Participatie via digitale toepassingen
33. Samen met Kunst en Cultuur wordt een pilot ingericht en uitgevoerd, om vraagstukken rondom digitale ontwikkelingen op een begrijpelijke manier tot uiting te brengen en zichtbaar te maken in de stad.	16. Een netwerk ter vergroting van digitale wijsheid
34. We organiseren jaarlijks mede het event WeMakeTheCity om kennis te delen op het gebied van innovatie.	WeMakeTheCity is in 2019 georganiseerd met een groot aantal activiteiten vanuit de digitale stad. De editie 2020 en 2021 zijn in afgeslankte vorm, en met minder inzet van dit programma georganiseerd. 4. Een kennisnetwerk voor verantwoord inzetten van data en technologie.
35. De gemeente Amsterdam zorgt er voor dat Amsterdammers toegang krijgen tot belangrijke keuze informatie en informatie over wat er in hun buurt nodig is.	21. Participatie via digitale toepassingen 18. Mijn Amsterdam
36. We maken raadsinformatie, WOB-verzoeken en documenten toegankelijker, o.a. via het digitale loket.	13. Gemeentelijk "open, tenzij"-beleid
37. We maken resultaten van beleid inzichtelijk, onder andere door de prestaties van de gemeente Amsterdam transparant te maken in de online uitvoeringsagenda.	13. Gemeentelijk "open, tenzij"- beleid 21. Participatie via digitale toepassingen
38. We ontwikkelen een toekomstige visie op de verbindende functie van de stad waarna we samen met partners en Amsterdammers werken aan concepten die contacten en ontmoeting stimuleren. Deze concepten werken we in samenwerking met partners uit tot een initiatief, project en/of experiment.	16. Een netwerk ter vergroting van digitale wijsheid

Bijlage 2: Lijst met links

1. <https://citiesfordigitalrights.org/launch-coalition>
2. <https://assets.amsterdam.nl/publish/pages/901929/coaltie-van-steden-voor-digitale-rechten.pdf>
3. <https://citiesfordigitalrights.org/cc4dr-final-strategy-2020>
4. <https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/college/wethouder/touria-melian/i/persberichten/amsterdam-helsinki-lanceren-eerste/>
5. <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/innovatie/de-digitale-stad/digitale-rechten-stem-burger/>
6. <https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/college/wethouder/touria-melian/i/persberichten/gezamenlijk-persstatement-verklaring/>
7. https://assets.amsterdam.nl/publish/pages/901929/digitaleveiligheid_corona_1_1_toegankelijk_1.pdf
8. <https://www.zonmw.nl/nl/over-zonmw/coronavirus/programmas/project-detail/covid-19-programma/conditions-for-technological-solutions-in-a-covid-19-exit-strategy-with-particular-focus-on-the-leg/>
9. <https://openresearch.amsterdam/nl/page/63638/10e-monitor-internationale-voorbellen-stedelijke-aanpak-corona>
10. <https://slimmeapparaten.amsterdam.nl/>
- 10a <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/innovatie/de-digitale-stad/datastrategie/>
11. <https://www.hva.nl/ecaai/gedeelde-content/evenementen/evenementen/2020/12/livecast-pakhuis-de-zwijger-digitale-burgerrechten.html>
12. <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/innovatie/de-digitale-stad/responsible-sensing-lab/>
13. <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/innovatie/de-digitale-stad/voorbij-hype-waardevolle-technologie/>
14. <https://www.iamsterdam.com/en/business/news-and-insights/news/2019/amsterdam-embraces-ai-technology-for-the-people>
15. <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/innovatie/de-digitale-stad/responsible-sensing-lab/>
16. <https://www.hva.nl/faculteit/fdmci/gedeelde-content/nieuws/nieuwsberichten/2019/11/gemeente-amsterdam-en-hva-gaan-samenwerken-in-nieuw-lectoraat-responsible-it.html>
17. <https://dezwijger.nl/programma/digitale-burgerrechten>
18. <https://tada.city>
19. <https://vng.nl/artikelen/common-ground>
20. https://amsterdameconomicboard.com/app/uploads/2020/11/TADA_-SAMEN-BOUWEN-2025_verslag.pdf
21. <https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/7880446/1/09012f9782a30a08>
22. <https://openresearch.amsterdam/nl/page/63720/agenda-digitale-veiligheid>
23. <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/innovatie/de-digitale-stad/digitale-perimeter/>
24. <https://www.nemokennislink.nl/publicaties/hoe-krijgen-burgers-een-stem-bij-nieuwe-technologie/>
25. <https://amsterdameconomicboard.com/initiatief/amdex>
26. https://amsterdam.raadsinformatie.nl/vergadering/558628#ai_4909330
27. <https://www.overons.kpn.nl/nieuws/2018/5g-field-lab-amsterdam-zuidoost-van-start-gegaan>
28. <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/innovatie/de-digitale-stad/amsterdamse-intelligentie/>
29. <https://algoritmeregister.amsterdam.nl/>
30. <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/innovatie/de-digitale-stad/grip-op-algoritmes/>
31. <https://icai.ai/civic-ai-lab/>
32. <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/innovatie/de-digitale-stad/initiatieven-digitale-stad/>
33. <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/innovatie/de-digitale-stad/publicroam/>
34. <https://www.at5.nl/artikelen/198733/aanleg-glasvezel-van-start-in-noord-straks-snelste-internet-ter-wereld>
35. <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/innovatie/de-digitale-stad/iedereen-verbonden/>
36. <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/innovatie/de-digitale-stad/amsterdam/>
37. <https://wcag.nl/>
38. <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/innovatie/de-digitale-stad/irma-nieuwe-manier-inloggen/>
39. <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/innovatie/de-digitale-stad/onderzoek-digitale-identiteit/>

Colofon

Vormgeving
Vorm de Stad

Beelden

Voorpagina - Jorik Kleen
Foto Touria Meliani - Sander Foederer
Jongens achter laptop - TechConnect
Beeld sensor - Nico Grootenhuis Fotografie
Tada - Hans Kleijn
Beeld van de stad - Adrien Olichon
Amsterdam Light Festival 2018 - Janus van den Eijnden
Pulicraam - Henk Rougoor Goed-ID - Anne Reinke
Meneer computer - Jeroen de Geus
Studenten in ruimte - TechConnect
Twee vrouwen achter laptops - Richard van der Woude
Mijn Amsterdam - Gemeente Amsterdam
Vrouwen op Smartphone - Avander

Contact

Gemeente Amsterdam
CTO Innovatieteam
innovatie@amsterdam.nl

amsterdam.nl/innovatie

versie 1.0

januari 2021

